

Szentandrás Híradó

ÖNKORMÁNYZATI HAVILAP

2003. március

Ára: 110 Ft

IX. évfolyam 3. szám

Petőfi Sándor: A márciusi ifjak

- részlet -

„Szolgátságunk idejében
Minden ember csak beszélt,
Mi valánk a legelsők, kik
Tenni mertünk a honért!

Mi emeltük föl először
A cselekvés zászlaját,
Mi riasztók föl zajunkkal
Nagy álmából a hazát!

...
Oh ez ritkasép látvány volt,
S majd ha vénül a világ,
Elmondják az unokáknak
Ezt a kort a nagyapák.”

Békésszentandrás Nagyközség
Képviselő-testülete
tisztelettel meghívja Önt
**2003. március 15-én de. 10 órai
kezdettel**
az 1848/49-es szabadságharc
ünnepi megemlékezésére.

Helye: Kossuth szobor

Aki koszorút kíván elhelyezni a Kossuth
szobornál, kérjük az ünnepség megkezdése
előtt jelezze a rendezőknél.

A TARTALOMBÓL

Miért bántod?	2. oldal
Vöröskeresztes hírek	3. oldal
Tavaszfalu	4. oldal
Tisztújító közgyűlés a Zalka Szövetkezetenél	5. oldal
Magyar Nyelv Hete	6. oldal
Létünk alapköve az iskola	7. oldal
Magyar viselet a kuruczkorban	8. oldal
A magyar mezőgazdaság és az Európai Unió	9. oldal
Az Önkormányzat költségvetéséről	10. oldal
Népszavazási információ	11. oldal
Az Önkormányzat hírei	12. oldal
Ipartestület hírei	13-14. oldal
Falugazdász hírei	15-17. oldal
Üdvözlét Borsiból	18. oldal
Vadászoldal	19. oldal
Sport	20. oldal

Miért bántod?

Minden esztendőben, február hónap utolsó vasárnapján a katolikus hívek adományukkal segítik katolikus iskoláinkat. A Katolikus Egyház mindig fontosnak tartotta az iskolák építését és az ott végzendő nevelői munkát. „Aki nevel, az növel.” A nevelő nem csak a múlt értékeinek ismeretére és megbecsülésére vezeti a rábízottakat, hanem a jövő szolgálatára és alakítására is felkészíti őket. Az iskola nemcsak ismereteket közöl, hanem fontos szerepe van az emberi egyéniség alakításában is. Az iskolában töltött évek alatt nemcsak a tantárgyak tágítják a gyermek látókörét, hanem azok a személyes tapasztalatok is, amelyeket tanáraival és társaival való kapcsolatai révén szerez. Az iskola nem lép a család helyébe, de lényeges nevelői hatásokkal kiegészíti, amit a gyermek a családtól kap. Az a jó, ha nevelői munka és a szülői ház harmonikusan egybekapcsolódik s közösen formálják a növendéket.

Az iskola minden korban a jövő építésének szolgálatában állt. A nemzetek gazdasági sikereit hosszútávon az oktatás biztosítja. Az oktatásnak, az iskolának fontos szerepe van minden településen. 1754. augusztus 26-án Alapi János kanokok, lőesperes látogatást végez e településen, a következőt írja elő: „Mivel 5 év óta iskola nem volt, megparancsoltatott, hogy iskola építtessék és a kántor-tanító fizetése a községi közös jövedelemből évi 67 frt. és 1 köből bűzában megállapítsák.” 1882-ben a harmadik iskola is megnyílt. 1911. november 1-jén a hatodik iskolát is felszenteli a plébános. 1927-ben és 1928-ban újabb két iskola kezd meg a nevelést.

Az egyház jól tudta, hogy az iskola megtartó erővel rendelkezik. A mai korban sok minden megváltozott. Ma, sza-

bad iskolaválasztási lehetőség van. A szülőnek joga van gyermekét abba az iskolába íratni, ahová akarja. De az is igaz, hogy az iskolák csalogatják a gyermekeket a saját iskoláikba, mert ez pénzzel jár. Plakáton olvashattuk, hogy „Jöjjetek... vár benneteket XY iskola.” (Szarvasra)

Ma már az sem lehet megtenni, amit a múltban igen, hogy füttyszóra odahajtották a gyermekeket és tessék velük foglalkozni. A nevelőnek sok esetben meg kell nyerni a gyermeket. Arról is szólni kell, hogy a jelen kor legújabb csapdája a pedagógiai köntösbe bújtatott kereskedelem: pénzért mindent lehet. Igen sok helyen beindult a „gyermekbeszerzés”. Olyan programokat hirdetnek, amelyeknek valójában semmi köze nincs a neveléshez, a személyiség kibontakoztatásához. A gyermek minden szabadidejét elrabolják - jó pénzért. A jól hangzó foglalkoztatás arra jó, hogy a gyermek este fáradtan érkezik haza. A szülők egyszerre akarnak gyermekeikből angolt, németet, olaszt, franciát és még ki tudja mifélel kialakítani, mindezt az egyből, akinek pedig magyarnak, európainak kellene lenni. Elveszik tőlük a gyermekkor szépségét, vidámságát, játékoságát.

13 éve figyelem a békésszentandrási iskola munkáját. Mindig öröm hallani a szép eredményeket, különféle versenyeken elért helyezéseket. Az eredmények mögött ott van a nevelők munkája, fáradozása. Tapasztalataim szerint a mi iskolánk semmivel sem rosszabb, vagy gyengébb színvonalú a környék iskoláinál. A továbbtanuló gyermekek mindenütt megállják a helyüket.

Nem értem tehát, és szomorúan veszem tudomásul, hogy miért keltenek egyesek negatív hangulatot az iskola ellen.

Évek óta érzékelem ezt. Időközönként nem csak bántó, hanem már becsületbe is gázoló megjegyzésekkel övezik az iskolát, s néhány pedagógust is. Ők is emberek, hibázhatnak. Egy békésszentandrási szájából ízléstelennek tartom azokat a szavakat, melyekkel a község iskoláját szidalmazza, a pedagógusokat lejáratja és felmagasztalja a szomszéd település iskoláját. Még szomorúbb mindez, ha ezt egy önkormányzati képviselő teszi meg. A megválasztott képviselőket azért küldte a lakosság az önkormányzatba, hogy képviseljék Békésszentandrás ügyét, és jövőjéért dolgozzanak. Felmerült bennem a kérdés: felelős magatartás ez? Békésszentandrásról milyen jövőképe van? Így akarunk népszerűek lenni?

Aki ismeri a magyar történelmet, az tudja, hogy 996-ban alapították Szent Márton hegyén a bencés kolostori iskolát. Csírája lett annak az oktatási és nevelési rendszernek, amelyek iskoláinkat híressé tette az egész világon.

Hazánkban a bencés szerzetesekkel kezdődött a nevelésügy. Bármilyen nehéz időket is élt a magyar nép, iskoláit mindig fontosnak tartotta, fenntartotta és működtette. A középkorban Európa szerte ismert volt a magyar iskolarendszerünk. Magyarország jövője Unión belül vagy kívül attól függ, hogy mennyire tartjuk fontosnak az iskolát és a pedagógiát. A távolkeleti országok eredményeit annak köszönhetik, hogy iskoláikra sokat údoztak. Hazánk jövője is azon fog múlni, hogy mennyire becsülik meg az oktatást, az iskolát és a nevelői munkát.

Reményik Sándor „Templom és iskola” című versében írja:

„Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát.”

Becsüljük meg mi is az iskoláinkat. Segítsük, hogy a jövőben is az ott tanuló diákjaink, tanáraink segítségével, szép eredményét érhessenek el. Tanulmányi versenyeken elért helyezettekkel pedig növeljük továbbra is iskolánk hírnevét.

M.Sz.V.

ANYAKÖNYVI HÍREK

SZÜLETÉS

2003. február 13-án Bankó János és Molnár Erika szülőknek BÁLINT MÁTÉ, február 21-én Fazekas Zoltán és Harmati Judit szülőknek TAMÁS ZOLTÁN gyermeke született.

Szentandrási Híradó

ÖNKORMÁNYZATI HAVILAP

Kiadja: Békésszentandrás Nagyközség Önkormányzata

Felelős kiadó: Sinka József

Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság

Tagjai: Benedek Erika, Bödi Mária, Fabó István, Horváth Sándorné,

Molnár Imre Zoltán, Sinka Csaba

Megbízott felelős szerkesztő: Bödi Mária

Készült: SZARVASPRESS Bt. Telefon/fax: (66) 313-144/19

NYTSZ: 372/2/1995

Vöröskeresztes hírek!

2003. március 3-án véradás volt községünkben. A névre szóló értesítések sajnos nem jutottak el a címzettekhez (rajtunk kívül álló okok miatt) ennek ellenére 58 fő adott vért. (2002. őszén ez a szám 57 volt.) A véradók a kifüggesztett plakátokról, a rádióból és egymástól szereztek tudomást a véradásról. Köszönjük azoknak, aki értesítették egymást, jól működött a „forró drót”! Három fő először adott vért életében, reméljük, megmarad segítőkészségük a jövőben is! Nagyon nagy szükség van új véradókra, ha nem lesz utánpótlás, a véradók száma egyre kevesebb lesz és lassan elfogy. Békésszentandrásan a 2002. évi adatok alapján a lakosság 5,2%-a adott vért. Olyan kimutatásunk nincs, amely azt regisztrálja, hogy tavaly a lakosaink hány %-a esett át műtéten, kapott vért vagy valamilyen formában vérkészítményt. Sokan meg-

döbbennénk, ha összehasonlítanánk a két számot! Aki tehetné, de nem segít a beteg embereken, az milyen jogon várja el, hogy meggyógyítsák őt vagy a családjából bárkit a mások által önzetlenül adott vér segítségével?! Ne legyünk közömbösek!

Szarvas és körzetét tekintve az alábbi táblázat alapján a középmezőnyben vagyunk, tehát nincs okunk szégyenkezni, de láthatóan csökken a vérvételek száma! Kérünk minden fiatal, egészséges, másokon segíteni akaró szentandrásit vagy községünkben dolgozót, hogy nyáron a következő véradáson legyen ott és adjon vért!

Aki teheti, adója 1%-át ajánlja fel a Magyar Vöröskeresztnek, így részese lehet e nemes humanitárius tevékenységnek! Adószám: 1902092-2-41.

Segítségét köszönjük!

Magyar Vöröskereszt
Területi Szervezete

SZARVAS KÖRZET								
Szarvas	17773	18563	1260	1277	1190	7,1	7,2	6,4
Békésszentandrás	3888	4192	219	215	218	5,6	5,5	5,2
Csabacsüd	2120	2130	127	93	91	6,0	4,4	4,1
Örménykút	511	549	44	36	31	8,6	7,0	2,0
Kardos	803	795	40	49	36	5,0	6,1	4,3
Kondros	5993	5918	440	447	388	7,3	7,5	6,6
Összesen:	31088	32147	2130	2117	1934	6,9	6,8	6,3

A Magyar Művelődési Intézet által rendezett: Utazás a világ körül 2003. című fotópályázatra beválasztották az egyik képünket. 572 szerző, 4839 kép, ebből kiállításra került (540 szerzőtől 910 kép), egyik a miénk. A kép címe: Sinka Csaba: A készülődő vihar (Norvégia, a Hardangerjokulen-gleccser közelében). Kovács Anita és Sinka Csaba

**Békésszentandrás, Szent László út 4.
szám alatti régi típusú ház eladó!
Érdeklődni: 66/218-738**

Mit egyen a baba? Megfelelően fejlődik?
Folyton fáj a hasa! Hogyan öltöztessem?
Hogyan ápoljam, ha beteg? Helyesen szeretem-e?
Mit tegyek a rossz szokások ellen? Még mindig nem beszél!
Mire jók a védőoltások és mire nem?
Mikor kell orvoshoz menni? Nem jön a fogal!

BABA-MAMA club

Ha megfogalmazódtak már benned is hasonló gondok, s szeretnél bővebben hallani róluk, akkor köztünk a helyed. A védőnővel, ill. hozzád hasonló édesanyákkal együtt közösen beszélheted meg a gyermekeddel, s a családi élettel kapcsolatos kérdéseket.

Alkalmainkat minden hónap második keddjén, 11 órakor tartjuk a Művelődési Ház kistermében (Bsz. András, István kir. u. 16. T.: 217-588.). Természetesen a gyermekedet is hozd magaddal!

Legközelebbi alkalom: 2003.04.08. (kedd)

Várunk!

A VÉDŐNŐK

Diszkrimináció!?

Megdöbbenve hallgattam 2003. 02. 20-án a kábeltelevízióban a békésszentandrás híradóban a következőket: „Ne reménykedjen a Szarvasról vagy Öcsödről áttelepült állampolgár, hogy lakástámogatásban vagy szociális segélyben részesülhet, ugyanis ő is szenvedje végig azt a sok rosszat, amit a helyben lakók már hosszú évek óta elszenvednek.” Vajon mit szólna egy helybeli munkavállaló, ha közölnék vele Szarvason, vagy máshol, hogy ezután nem dolgozhat ott, mert nem helyben lakik. Én úgy tudom, hogy Magyarországon szabad költözködés van, vagy mégsem?

Vajon mire számíthat egy magyar az Unióban, ötven évet kell várni, hogy megillessen valami. Sajnálom, hogy a helybeli lakosság hosszú évek óta végigszenvedi az utak és más balkáni viszonyait, van rá ellenpélda (Csabacsüd, Öcsöd stb.). Az ottani vezetőknek a település lakói a legfontosabbak. Nem az a lényeg, hogy jobbról vagy balról állok a dolgokhoz, a lényeg az, hogy a jó oldalon álljanak a település vezetői. Ha nem így történik, akkor sajnos maradnak a balkáni állapotok. Nekünk lakosoknak kellene harciasabban fellépni azért, hogy jobbak legyenek már végre az életkörülményeink.

Dombóvári Jánosné

Az EU-s csatlakozással kapcsolatban a lakosság tájékoztatása érdekében a Békés Megyei Könyvtár munkatársai egy kiállítás-sorozatot állítottak össze néhány tagállamról. A kiállítások 6 nagyobb plakátból állnak, a következő témákkal: történelem, földrajz, érdekességek, gasztronómia, stb.

2003. április 16-án nálunk, a Könyvtár Galériájában Olaszország kerül bemutatásra.

A kiállítás április 22-ig látható!
Szeretettel várjuk az érdeklődőket!

Művelődési Ház és Könyvtár

A gazdák Európai Unió felkészítése érdekében - az FVM szervezésében - tájékoztatót szerveznek

2003. március 27-én 18.00 órai kezdettel a békésszentandrás Művelődési Házban.

Mindenkit szeretettel várunk!

MEGHÍVÓ

A Békésszentandrás Vértessy Tánc-Sport Egyesület tisztelettel meghívja Önt 2003. március 22-én (szombat) az egyesület fennállásának 10. évfordulója alkalmából megrendezésre kerülő jubileumi műsorra.

Program:

15.00 óra - Jubileumi műsor a Művelődési Házban
(Békésszentandrás, István kir. u. 16.)

* Ünnepi köszöntő

* Formációs és egyéni táncbemutatók

MEGHÍVÓ

A Békésszentandrás Vértessy Tánc-Sport Egyesület közgyűlését 2003. április 4-én (péntek) 18 órakor tartjuk, melyre ezúton tisztelettel meghívunk minden érdeklődőt.

A közgyűlés helye: Művelődési Ház
(Békésszentandrás, István kir. u. 16.)

Napirendi pontok:

1. Beszámoló az Egyesület 2002. évi tevékenységéről
2. Pénzügyi beszámoló 2002. évről
3. A Felügyelő Bizottság beszámolója 2002. évi munkájáról
4. Tisztségviselők választása
5. Bejelentések

Az Egyesület Elnöksége

Tavaszfalu

Ízelgetem így egyben a szót, s kicsit vigasztalom magam vele. Örülök, hogy nem a jelzős szerkezet jutott eszembe: hegyes tavasz. Pedig ha csak a embereket nézném, a kételkedő természetű, örülni egymásnak alig tudó zsellérvadékokat, még cifrázhatnám is az évszaknevet, kivonva belőle az ébredő nap fényét, melegét... Nem teszem; nem bontom hétezer kicsiny gondjára, fájdalmára, álmára a települést. Most újra eljött a kikelet, és egybefog minden szándékot, tisztes akarást. Sok esztendő után válhatnak-e közössé ezek itt ebben a szél óvta völgyben, vagy meddő minden remény az összefogásra?

A temetőhegyről (ahol a magyar szabadságharc utolsó győztes csatája tiszteletére emelt emlékmű is áll) szeretem nézni a völgyet - onnan nem marad meg a szemnek csak az, ami szép, szemlélem ragyogó reggeleken és vöröslő esteiken. Alig jár erre valaki, s aki jön, azt is eljegyz magának ilyenkor a magány. Nem kell szólni hozzá, elég egy intés, biccentés...

Lent, a sajátos görbe utcákon is kimért a köszönés, takaréklángon tartott a szó, félresiklik a pillantás. Másfél évszázada még nem szoktak össze az emberek, csak kiismerték egymást. Közülük a legkülönbeket hagyták távozni távoli tájak felé, mintha féltek volna tőlük. Utánuk tekintettek, s megnyugodva látták ködbe vészni a fekete bárányt.

De hát nem csak ez Kishegyes, nem csupán az útnak indító! Sokok írójá tanúsítja, hogy éppen ellenkezőleg: a hazaváró is. Az állandóság, az egyetlen biztos pont. S így már szeretni lehet.

Ugyanaz a nap: ünnepe tavasznak és falunak. Ugyanaz a szellő: kibont rügyeket és lobogtat lángot. Ugyanaz az otthon: lehet minden és semmi.

És lám: a falu lehet maga a tavasz. Elődeink tudták, mikor kell e völgybe jönniük, érkezniük. Rögtön munkához láttak. A tavasz pedig sohasem hagyta őket cserben. S talán majd az utódok is megtanulnak húek lenni hozzá.

(Kishegyesen március 21-én ünneplik a falu napját.)

„Mert a mértékletesség és a lélek békessége
az éték legjobb fűszere”

ARANYKINCSTÁR

Könnyű, fímon vacsoraételnek ajánlom a TEPISIS KARFIOLT. Hozzávalók: kb. 80 dkg karfiol, 2 db tojás, 2 dl tejföl, 2 dl tej, 10 dkg reszelt sajt (lehetőleg füstölt sajtból) 5 dkg vaj, 2 ek. liszt, 1 fej hagyma, petrezselyem zöldje, paprika, bors, őrölt borókabogyó, só. A vajat felhevítem, rá a lisztet, egy kicsit megfuttatom, felöntöm a tejjel és beleteszem a reszelt hagymát. Lefedem az edényt és leveszem a tűzről. A rózsákra szedett karfiolt jénai edénybe teszem. A tejfölt, a tojásokat és a sajtot a fűszerekkel együtt elkeverem, hozzáadom a hagymás főzethez, ezzel meglocsolom a karfiolt, lefedem és 30 percig a sütőben párolom. 5 percig fedő nélkül sütöm, majd tálalom.

Sokan szeretjük a KOLOZSVÁRI KÁPOSZTÁT főzzük egy adagot, ha marad belőle, melegítve is finom. Én még olyan emberrel is találkoztam, aki hidegen is nagyon szereti. Hozzávalók: 1,2 kg savanyú káposzta, 20 dkg füstölt kolbász, 20 dkg húsos füstölt szalonna, 1 fej vöröshagyma, 2-3 gerezd fokhagyma, zöldpaprika helyett a szárított csövespaprika is megteszi, 2 dl tejföl, paprika. 6 dkg liszt, só, bors, majoranna. A szalonnát lefejtjük a húsos részéről, a kiáztatott káposztával együtt feltesszük főzni. A szalonnát felkockázom, a felszeletelt kolbászt megkapatom rajta és a káposztához teszem. A visszamaradt zsíradékon megpirítom a lisztet, bele a paprikát, hideg vízzel felöntöm és hozzáadom a káposztához. Tálalás előtt fűszerezem, tejfölt adok mellé.

Egyszerű téli étel a KRUMPLIGALUSKÁS LEVES, a Szepességéből való a recept. Hozzávalók: 2 szál répa, 2 szál petrezselyem gyökér, fél zeller, 2 ek. olaj, só, bors, őrölt kömény, 1 db tojás, kb. 15 dkg

liszt, 2 dl tejföl + 1 ek. liszt, petrezselyemzöld, paprika, babérlevél, 1 db burgonya.

A felkockázott zöldségeket megpárolom. Sót teszek rá, és pirospaprikát, majd felengedem hideg vízzel, beleteszem a babért és a köményt. A burgonyát sajtreszelőn lereszelem, felverem a tojást, sót, lisztet s vizet adok hozzá, jól kikeverem, 5-10 percig áll. Ha a leveszöldség megfőtt, apró galuskákat szaggatok a tésztából. Mikor minden galuska feljött a tetejére, a tejfölt elkeverem a liszttel és behabárom. Tálalás előtt picit megborsozom és zöld petrezselyemmel megszórom.

Végezetül egy régi-új konyhai alapanyagról szeretnék szót ejteni. Tudom azt, hogy az idősebbekben a háborús idők és a nyomor idézi fel a köles. Amikor rizst csak itt-ott vagy éppen sehol sem lehetett kapni, így télen a hurkába kölest tettek. Napjainkban ismét kezdik felfedezni ezt a rég elfelejtett növényt. Hántoltan forgalmazzák, kilója 3-400 Ft között mozog. Kiváló élettani hatása van, az emésztőrendszerünk jótékony karbantartója. Úgy főzzük, mint a rizst, lehet tejben, de vízben is jó. Cukor vagy só nélkül is fogyasztható. Nagyon finom köretként csirkepaprikához. Disznóöléskor a véres hurkához kiváló, de töltött káposztát is ettem már kölessel, különleges finom íze volt. Honfoglaló őseink egyik fő táplálékaként ismerjük a lefrásokból. Még szólásainkban is szerepel, ez az a kása, amit ne együnk forrón, hiszen még a macska is kerülgeti. Újabb kutatások a köles rákmegelőző hatását is igazolták. Tejföllel, reszelt sajttal, egy kis sült szalonnával ki lehet próbálni, egy új íz lesz a konyhánkban. Kellemes csemegézést kívánok:

Bódi Mária

Báloztunk

Mi, a Művelődési Ház dolgozói március 1-jén jótékonyági jelemezés farsangi bált rendeztünk, hogy a bevételből asztalokat tudjunk vásárolni a nagyterembe. Örömmel számolhatunk be, hogy célunkat elértük. Részletes beszámolókat az áprilisi számban olvashatják.

A Könyvtár nyitva tartása:

Hétfő: 9.00 - 17.30 óráig

Kedd: 9.00 - 17.30 óráig

Szerda: 9.00 - 17.30 óráig

Csütörtök: 9.00 - 17.30 óráig

Péntek: 9.00 - 17.00 óráig

Szombat: 9.00 - 12.00 óráig

Internet-szolgáltatás:

A Könyvtár nyitva tartási idejében.

*

Még vásárolható támogatójegy a Művelődési Ház asztalaiért.

*

Április második hetében gyermekszínház lesz.

*

Április elején húsvéti játszóház lesz a Művelődési Házban. Belépő: 200 Ft/fő. Mindenkit szeretettel várunk!

*

Továbbra is várjuk a mozogni vágyókat hétfőn és csütörtökön 18.30-20.00 óráig aerobikozni.

Tisztújító közgyűlés a Zalka Szövetkezetenél

Február 27-én tartotta a Zalka Máté Szövetkezet a közgyűlést, melyen a 2002 év értékelése mellett az elmúlt öt év eredményeiről is beszámolt Oláh Géza szövetkezeti elnök. Ebben az évben letelt a szövetkezet igazgatóságának a megbízatása, így ezen a közgyűlésen a tisztségviselőket is megválasztották a tagok. Oláh Géza az elmúlt öt év értékelése során beszámolt eredményekről és nehézségekről egyaránt, mert mindkettőből kijutott.

1999-ben és 2000-ben is olyan időjárási körülmények között kellett gazdálkodni, mely példátlan volt. Először aszály és belvíz, majd 2000-ben belvíz és aszály miatt keletkezett veszteséget kellett a következő években kigazdálkodni. Az évek során mindig alkalmaz-

kodni kellett a mezőgazdasági kormányzat által meghatározott szabályozókhöz, amik sokszor változtak.

Összességében megállapítható, hogy a Zalka Szövetkezet működése az eltelt öt évben eredményes volt, biztosította a mintegy 50 fs dolgozó tagjának a megélhetését, valamint gondoskodott a nyugdíjas tagjairól is.

Közgyűlésen megválasztották a szövetkezet új tisztségviselőit újabb öt éves időtartamra.

A szövetkezet igazgatóságának elnöke ismét Oláh Géza lett.

Az igazgatóság tagjai: Fabó István, Horváth Sándorné, Kovács Imre, Patkó János, Tóth Zoltán és Varga László.

Felügyelő Bizottság elnöke Virág Imre, tagjai Kozák János és Paraszt János.

Fabó István

„Meleg szeretettel függj a hon nyelvén.” Kölcsey

A Magyar Nyelv hete

A Magyar Kultúra Napja alkalmából 2003. január 20. és 24. között került megrendezésre a magyar nyelv hete versenysorozat a felső tagozatnak.

A versenyek hétfőn kezdődtek a helyesírási versennyel. Évfolyamonként versenyeztek a tanulók, tollbamondást kellett megírni, majd egy nyelvtani feladatsort kitölteni.

Eredmények:

5. oszt.

- I. Gombár Nóra 5.b
- II. Nádudvari Dóra 5.b
- III. Farkas Zsófia 5.b

6. oszt.

- I. Aszódi Diána 6.b
- II. Szalai Eszter 6.b
- III. Berényi Ádám 6.b

7. oszt.

- I. Molnár Veronika 7.b
- II. Hévízi Mariann 7.a
- III. Juhász Hajnalka 7.b

8. oszt.

- I. Tóth Renáta 8.a
- II. Vereb Tünde 8.a
- III. Kondacs Anita 8.a

Kedden a Kazinczy szépkiejtési verseny következett, ahol az olvasni szerető tanulók versenyeztek.

5. oszt.

- I. Nádudvari Dóra 5.b
- II. Gombár Nóra 5.b
- III. Tóth Veronika 5.b

6. oszt.

- I. Szalai Eszter 6.b
- II. Aszódi Diána 6.b
- III. Nemcsényi Dóra 6.b

7. oszt.

- I. Molnár Veronika 7.b
- II. Hévízi Mariann 7.a
- Oláh Anita 7.b

- III. Balogh Emese 7.b

8. oszt.

- I. Lénárt Anikó 8.b
- II. Aszódi Erika 8.b
- III. Kondacs Anita 8.a

Nagy érdeklődéssel vettek részt a tanulók a szerdai napon megrendezett versmondó versenyen.

5. oszt.

- I. Bencsik Krisztina 5.a
- II. Gombár Nóra 5.b
- III. Ugyan Hajnalka 5.a

6. oszt.

- I. Szenteczki Regina 6.a
- II. Hipszki Hedvig 6.a
- III. Gázsó Linda 6.b

7. oszt.

- I. Hévízi Mariann 7.a
- II. Balogh Emese 7.b
- III. Krajcsovic Martina 7.a

8. oszt.

- I. Tóth Renáta 8.a
- II. Lénárt Anikó 8.b
- III. Hangyás Krisztina 8.a

A negyedik napon mese-, illetve prózamondásra került sor.

5. oszt.

- I. Petrás Viktória 5.a
- II. Babák Nikolett 5.a
- III. Nádudvari Dóra 5.b

6. oszt.

- I. Szalai Eszter 6.b
- II. Aszódi Diána 6.b
- III. Köteles Tamás 6.a

Próza:

- I. Szalai Eszter 6.b
- II. Vereb Tünde 8.a
- III. Hangyás Krisztina 8.a

A hetet záró megmérettetés a pénteken megrendezett szövegértés verseny volt.

5. oszt.

- I. Babák Nikolett 5.a
- II. Dorogi Beáta 5.b
- III. Farkas Zsófia 5.b

6. oszt.

- I. Szalai Eszter 6.b
- II. Aszódi Diána 6.b
- III. Búzás Brigitta 6.b

7. oszt.

- I. Hévízi Mariann 7.a
- Juhász Hajnalka 7.b
- II. Molnár Veronika 7.b

- Balogh Emese 7.b

- Kóródi Krisztina 7.b

8. oszt.

- I. Vereb Tünde 8.a
- II. Kondacs Anita 8.a
- Tóth Renáta 8.a

- Halász Barbara 8.a

- Farkas István 8.b

- Koloh Nóra 8.b

- Nádudvari Erika 8.b

- III. Lénárt Anikó 8.b

- Mreña Erzsébet 8.b

- Gázsó Emese 8.b

A Magyar Kultúra Napja alkalmából a tanulók színvonalas műsorral emlékeztek arról, hogy Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én, 180 éve írta meg nemzeti imánkat, a Himnuszt. A megemlékezés után Molnár Imre Zoltán igazgató úr átadta az első félévben lezajlott tanulmányi versenyeken elért dobogós helyezésekért járó okleveleket. Majd megköszönte a versenyeket megszervező és segítő tanárok munkáját, a tanulók részvételét.

* * *

Helyesírási verseny Szarvason

2003. február 14-én került megrendezésre Szarvason a Simonyi Zsigmond országos helyesírási verseny területi fordulója. A megmérettetésen iskolánk 13 felsős tanulója versenyzett. Ki lázasan, ki náthásan, de ügyesen véve az akadályokat. A következő szép eredmények születtek:

5. oszt.

- I. Gombár Nóra 5.b
- XII. Hamza Berta 5.a
- XV. Nádudvari Dóra 5.b

(Felkészítő tanárunk: Fazekas Stefánia)

6. oszt.

- II. Szalai Eszter 6.b
- X. Búzás Brigitta 6.b
- XII. Aszódi Diána 6.b

7. oszt.

- I. Hévízi Mariann 7.a
- II. Molnár Veronika 7.b
- XII. Juhász Hajnalka 7.b

- XV. Kakuk Mónika 7.b

8. oszt.

- VIII. Tóth Renáta 8.a
- XII. Kondacs Anita 8.a
- XIX. Lénárt Anikó 8.b

(Felkészítő tanárunk: Baginé Dorogi Anikó)

Gratulálunk mindannyiuknak!

LÉTÜNK ALAPKÖVE AZ ISKOLA

„Egy nemzetnek nemcsak az a fontos, hogy vannak-e értékei, hanem az is, hogy vannak-e értékeinek megbecsülői!” Egry József

Kedves leendő ELSŐ OSZTÁLYOSOK!

Tisztelt Szülők!

Gondolom, izgalommal és várakozással teli hónapok előtt állnak azok a Szülők, akiknek gyermekei ez év szeptemberében lépik át először az iskola küszöbét. (Egy évvel ezelőtt én is átéltem ezt!) Az utóbbi időben nagyon divatosá vált a következő kérdés: „Hová írsam a gyermekem?” Ezeknek a dilemmázó szülőknek szeretnék néhány gondolattal „válaszolni”, és községünk iskolájáról írni, a HUNYADI JÁNOS ÁLTALÁNOS ISKOLÁRÓL.

Az itt tanító nevelőknek „ez nem csak” a munkahelyének neve, hanem a szemük láttára felnövekvő új nemzedék második otthona. A kicsi emberpalánták itt tanulnak meg írni, olvasni, számolni. De! Itt fejlődik személyiségük, jellemük, szeretetteljes környezetben, ami a mai világban féltett kincs! Sajnos félteni kell ezt a KINCS-et ebben a zavaros, valóságshow-tól hangos világban. (Mit tanul ebből a gyermek? - már akinek engedi a szülő nézni!?) Ebben a kisdíákkorban is fontos már a lakóhely, a hovatartozás tudata. Ideköti őket az óvodás pajtás, a család. Ebből a megszokott környezetből kiszakítani őket, sorsukról dönteni nem könnyű feladat. Biztos, hogy a legjobbat tesszük? És miért? Esetleg máshol „többet ígérnek”? Biz-

tos több az a több és jobb az a jobb? Gondoljuk végig, beszéljük meg házastársunkkal és utána döntsünk! SZERETETTEL VÁRUNK MINDEN ELSŐ OSZTÁLYBA KÉSZÜLŐ GYERMEKET!! Hogy kik? Kiss Éva tanító, aki több éve dolgozik a pályán és jómagam, Szalainé Sinka Edit, aki több mint egy évtizede tanítok. Azt hiszem, mint minden szülő, én is a legjobbat akartam a gyermekeimnek, ezért mindhármat ebbe az iskolába írtam.

Az újság hasábjain folyamatosan tájékoztatjuk a Tisztelt Olvasókat - hónapról hónapra - a tanulmányi versenyeken elért eredményeinkről (azt hiszem, büszkék lehetünk) és az iskolánkban folyó oktató-nevelő munkáról.

A nyolcadik osztályból elbálagott tanulóink megállják helyüket választott iskoláikban. Erről mindig visszajelzést kapunk, és nincs okunk szégyenkezni. A nagyobb tájékoztatás és ismerkedés érdekében decemberben karácsonyi játszótérrel szerveztünk, ahol találkozhattunk leendő diákjainkkal, a nagycsoportosok és szüleik az iskolával, az itt folyó munkával, és az első osztályban használt tankönyv-családdal. TISZTELT SZÜLŐ - ÖN DÖNT!

Szeretettel hívjuk és várjuk iskolánkba!

Szalainé Sinka Edit
tanító

Sakk hírek

Februárban zajlottak a megyei Diákolimpia versenyei egyéni és csapatban is. Mivel Békésszentandrásan nincs elég sakkozó ahhoz, hogy önálló leánycsapatot tudnánk indítani, így tanulóink a szarvasi csapatokat erősítették. Kanik Renáta 4. osztályos tanuló elsőtáblás játékos volt a megyei versenyt nyertő alsós leánycsapatnak. 100%-os teljesítményt nyújtott. Molnár Katalin 7. osztályos tanuló pe-

dig a felsős nyertő csapat játékosaként jutott az országos döntőbe, amit májusban Budapesten rendeznek. Fiú alsós csapatunk a középmezőnyben végzett.

Az egyéni Diákolimpián Hévízi Bianka 3. osztályos tanuló kategóriájában a megyei 2. helyet szerezte meg, Hévízi Mariann (7. osztályos) korcsoportjában a 9. helyre került.

Molnár Józsefné

Rákóczi-évek nyitánya

„Nem kívánok birodalmat, nem kincset tülekek, s nem egyebet az igaz bátor szívet, hogy az magaméval összekapcsolván, veletek éljek és haljak!”
/Rákóczi: Gyömrő 1705. július 3./

2003. májusában lesz 300 esztendeje annak, hogy 21-én Tarpa és Vári, 22-én pedig Beregszász piacán kibontották a kuruc zászlókat, viszont február 18-án volt ugyancsak 300 éve annak, hogy elhunyt Patak nagyasszonya, Munkács várárnánya, II. Rákóczi Ferenc édesanyja, Zrínyi Ilona.

A Rákóczi-szabadságharc 1703-tól 1711-ig tartott. Történelmünknek e kiemelkedő eseményét mindenki jól ismeri, s bizonyára vannak sokan, akik szerencsésen ezt a télet húzták az érettségig, ötösrre felelve belőle.

Ismert az a tény is, hogy a nagy Fejedelem választatható volna más utat is, de a nép mellé állt, vezette őt, hitet és reményt ébresztve, mely 300 év múltán is megdobogtatja a szíveket, s képmásának látása löhajtásra készíti az embereket.

A Vass Sándor Hagyományörző Csapat (a Magyarország Felfedezői Szövetség nyolc évig tartó programja mellett) iskolánkkal, a Hunyadi János Általános Iskolával közösen szervezett programokkal szeretne méltón megemlékezni II. Rákóczi Ferencre és az kurucaira, tisztelni emlékük előtt.

Programtervünkben a következők szerepelnek:

1. Rajzpályázat (témakörök: Rákóczi Fejedelem, A szabadságharc pillanatai, Kuruc tábor)

2. Faliújság (II. Rákóczi Ferenc és kurucái)

3. Rákóczi-térkép (várak, birtokok, emlékhelyek)

4. Helytörténeti vetélkedő, amelynek témája az 1735-ös békésszentandrás parasztfelkelés. (A parasztok még azután is bíztak a fejedelem visszatérésében, hogy 1735. április 8-án Rodostóban elhunyt.)

5. Vértessy Mihály szobrának megkoszorúzása. (Az idejét sem tudjuk már, mikor lett ott utoljára koszorú elhelyezve.)

6. Rákóczi-kincskeresés, rejtvenyekkel

7. Emlékműsor

8. Kuruc kori iskoladráma előadása

A programokban való részvétellel lehetőséget kívánunk adni a gyerekeknek arra, hogy bővítsék a Rákóczi - szabadságharcra vonatkozó ismereteiket, s a feladatokon keresztül átéljék történelmünk e fontos eseményeinek pillanatait. A kuruc világ meghatározó alakjainak önfeláldozó cselekedetei, a szülőföld, a haza iránti szeretetük, hűségük követendő példaként

álljon előttük, hogy alakítsák a mai világ deformálódott értékrendjét. Talán bízhatunk abban, hogy ezek a pillanatok maradandóbb élményt nyújtanak nekik, mint a különböző értéktelen valóság-show-k.

Iskolánkból több tanuló átélhetett már ilyen felemelő pillanatot, vagy azt, hogy milyen érzés messzi tájakra elvinni iskolánk, szülőföldünk üzenetét. Hadd említsünk néhány példát: 1999. november 6. Tiszteletadás Aradon Vass Sándor Hagyományörző Csapat (5 fő)

2000. április: Négy napos erdélyi út Vass Sándor Hagyományörző Csapat (5 fő)

2000. május: Névadónk Vass Sándor sírjának felkutatása Nagyoroszában

Vass Sándor Hagyományörző Csapat

2000. szeptember: Millenniumi Honismereti Cserkész tábor 584. sz. Gábor Áron cserkészcsapat

2000. szeptember: Történelmi túra Békés megyében 584. sz. Gábor Áron cserkészcsapat

2000. szeptember: Kirándulás Kishegyesre Hunyadi János Általános Iskola tanulói (már hagyományos)

2001. április 4.: Tápióbicske - Nagykáta (A tápióbicskei csata felidézése) Vass Sándor Hagyományörző Csapat (már hagyományos)

2001. október: Emlékezetes fel lépés a Vici Néptáncfesztiválon Hunyadi János Általános Iskola néptánc csoportja

2002. október 5.: A békésszentandrás Kossuth szobor avatása Hunyadi János Általános Iskola tanulói, 584. sz. Gábor Áron cserkészcsapat, Vass Sándor Hagyományörző Csapat

Kérem a község lakosságát és a szülőket, támogassanak bennünket törekvéseinkben, hogy megvalósulhassanak programjaink, s abban, hogy az emlékezésen túl, a közös munka öröme, szülőföldünkért, a felnövekvő nemzet neveléséért való tenniakarásunk célt érhesen!

Segíteni tudnak, érdeklődéssel, odafigyeléssel, a ládafiában pihenő anyagokkal, amelyekből kuruc ruha varrható, egy kis szörmével, posztóval. Varni tudó, s szabad idővel rendelkező segítők is várunk!

Hamarosan következik a tavaszi hulladékgyűjtés ideje, amikor is csapatunkkal járjuk a község utcáit, papírt gyűjtve a költségek fedezésére.

Kérem, számítsanak ránk!
Tisztelettel:

Tóth Zoltánné

Magyar viselet a kuruczkorban

Részlet az 1900-ban megjelent *A MAGYAR VISELETEK TÖRTÉNETE* című könyvből

A kuruczkori viselet az a hátár, mely elválasztja egymástól a keleti és nyugati befolyás korszakát. Attól az időtől kezdve, hogy Thököly hívei csalódva a törökben, egymás után meghódoltak a császárnak s rövid idő alatt nemcsak Magyarországon szűnt meg a török uralom, de Erdélyben is elvesztette régi befolyását: a korábbi nemzedékeknek is vége szakadt. Kaftán, bőr mente, janicsár-dolmány, salavári, papucs, fejbortválás sat, mind kiment a divatból. A kopaszra nyírt fejen hagyott üstök utolsó nyomait a Lotharingi Károly hg. 1683–87-közi győzelmeit ábrázoló gobelineken találjuk.

II. Rákóczi Ferenc korában már nem; mindössze annyi maradt meg a régi szokásból, hogy sokan rövidre vágott hajjat hordtak, mint p. egy ideig maga II. Rákóczi Ferenc is. Sokkal általánosabb volt azonban a hát közepéig érő hosszú hajviselet szokása, sőt kezd már a francziás divatú idegen hajviselet is feltűnni: az allege-parókáé, vagy az annak módjára rendezett fodros hosszú hajé. A szakált ekkor már országszerte borotválták, csak bajuszt hagytak. Általános lesz a rövid dolmány, különösen 1708–9-től kezdve, a mikor a fejedelem valamennyi dolmányát megkurtította, «olyan kurták, mondja Cserey Mihály, hogy egy két ujjal alig látszik ki övek alól, hátuljok egészen kilátszik»; az is jellemző sajátsága, hogy szárnya rézsütosan, csákóra volt vágva, a minek divatja – mint fentebb már említettük – mintegy félszázaddal előbb kezdődött.

Régebben sujtással rojtos és vitézkötéses zsinórral inkább a mentét látták el, a dolmánynál pedig megelégedtek egyszerű gombsorral; a kuruczkorban mente és dolmány egyformán volt zsinórozva, de elhagyták a korábbi széles és hosszú zsinórzatot, e helyett a gombban végződő s két szál keskeny zsinórból álló rövid hurokformát s az u. n. szarufa zsinórt alkalmazták. Oldalt a dolmány övig felnyúló hasítékkal volt ellátva (66. 4.) s vagy prémmel, vagy vitézkötéses zsinórral szegélyezve. Újjáról sohasem hiányzott a kutyafüles hajtóka. A dolmány színe különböző volt, az altiszteké

más, mint a közlegényeké; piros dolmányt 1707-től csak az udvari hadak viseltek. A mente miként a dolmány, rendszeren rövid volt, a hosszabb fajta sem ért alább a térdnél s a korábban divatos lehajtott nagy

gallér helyett egyszerűen prémmel volt szegélyezve; a mente mellett nagyon el volt terjedve Rákóczi seregében a párduc-, tigris- és farkasbrczagány s aztán a lehajtott nagy gallérú, csaknem bokáig érő ujjatlan köpönyeg, az előkelőknél palást, a mit a Thököly-korabeli tisztek is viseltek. A nadrágnál a dolmány rövidsége miatt ekkoriban kezd jelentőséget nyerni az ellenző sujtásos és vitézkötéses díszítése; jellemző sajátsága volt még a térden alkalmazott s rendszeren szívalaku piros brfolt. Színe vörös vagy kék volt, Bezerédy Imre ezredéé fekete, a zöld és sárga nadrág nem volt használatban. Az előkelőbbek lehajló

bársonyleffentyűs nyusztos süveget hordtak fehér, a fejedelem fekete kócsagtollal, ez a forma – jelentékeny magassággal s a nyusztot más vadbőrrel is, különösen farkasbőrrel helyettesítve – több mint egy századon át divatozott. Általánosabb volt ennél az alacsony prémes karimájú s magasabb álló bársony- vagy posztótetejű süveg, mellette forgóval s a forgóhoz erősített sas-, sólyom-, kerecsen-, ráró sat. Tollakkal, amit a főbb tisztek viseltek, míg az alsóbb rangúak süvege mellett nem volt toll. Nagyon el volt még terjedve a fekete selyemből, vagy nemezből készült csákós süveg is, melynek magas teteje részint kúp-, részint hengeralakú volt. A folytonos tábori élet

az előkelőknél, tiszteknél s általában a lovasságnál nélkülözhetetlenné tette a csizmát, melyet most is, mint korábban, piros és sárga bőrből készítettek, csak Bezerédy Imre ezrede volt fekete csiz-

más általában fekete ruhás, orra hegyes volt, szára a lábikráig ért s elől ék- vagy félkör alakban jó magasan felnyúlt még a térd felé. A saru vagy bakancs és boeskor a hajdúknak volt a viselete.

Magyar viselet a XVIII. század első felében.

A XVIII. század első felében, körülbelül a hatvanas évekig, a ruházat nagyjában megtartotta a kuruczkori formákat. Az egyenesre vágott és köröskörül kihajtott prémű hosszú mente, a felálló nyaku, szárnyain csákóra vágott rövid dolmány, a salaváris nadrág az elől magasabb s félkör vagy ékalakban vágott szárú s hegyes orrú vörös vagy sárga csizma, a prémes karimájú török bársonyos kozák süveg, nyusztos kalpag, meg csákós süveg ép olyan jellemzők ezen időszak viseletére, mint a kuruczok idejére. Alacsony prémes karimájú s lefelé konyuló magas tetejű kozák süveget látunk p. az 1736-iki Pero-lázadás tetteleinek kivégzését ábrázoló egykoru metszeten. Nagyobb eltéréseket találunk a zsinórzásban, melynek a magyar ruházatban való nagy jelentősége ettől az időszaktól kezdődik. A kurucz korból egy ideig megmaradt a vitézkötéses mentezsinór, a minőt találtak II. Rákóczi Ferenc rodostói sírjában is, ilyennel van p. ábrázolva gr. Illésházy Miklós, a III. Károly korabeli kancellár, a történel-

mi arczképcsarnokban levő egykorú arczképén. A szarufa alakú zsinórzatból csak a hurokzsinór maradt meg, mely rojtos gombban végződött, de már a század dereka felé ismét divatba jött a kettős szárú zsinórzás, melynek mindkét vége gombos volt, sőt a zsinór közepére is tettek gombot, a zsinór végét pedig sujtással körülcifrázták. Hogy a huszárságnál az «ezergombos» szarufára zsinórozott dolmány már a harminczas évek közepe felé szokásban volt, arra felhívjuk b. Amade Lászlónak (Szirmay csak tollából írja Taddénak), ki az 1734-ban fölállított Hávor János-féle huszárezredben kapitány, 1742-ben nemesi fölkelő seregben ezredes kapitány volt, egy Szirmay Antal által (Hungaria in Parabolis 2. kiad. 57. l.) idézett verséből a következő sorokat:

Czifra ezer gombos huszárjaim voltak,

A kik a verbunkon előttem tánczoltak.

Egy másik versében (A házasság által elvesztett szabadságnak megsínatása) szintén azt mondja, hogy mint nőtlennek

Czifra ezer gombos szolgálaim valának,

Kik éjjel és nappal hiven strázsálnak.

Sujtással nem csak a mente és dolmány, hanem a nadrág is gazdagon ki volt hányva. (V. ö. XXIX. 13.)

Nyolczszáz réf sujtással cifrázott ruhájok, tollas vagy bokkrétás kalpagok s csákójok volt Amade huszárjainak. Zsinórból készült az v is, mely minden másféle övet háttérbe szorított; a zsinórszálakat középen s két oldalt öt-hat zsinórból kötött kemény tokoeskákba foglalták s jobbfelől, kissé oldalt, kötött rojtos gombban végződő, lefelé csüngő zsinórkötővel látták el. Annyira elterjedt a zsinór használata, hogy az aranyos ezüst mentekötő lánczokat és boglárokat is középen összegombolható zsinóros kötővel helyettesítették. A bogárhátú keskeny sujtás, meg a szélesebb szalagzsinór mellé még aranyos, ezüstös paszomántot is használtak díszítésül, a minek Apor fiatalabb korában hirtsem volt, de annál több paszomántos köntöst viseltek Erdélyben 1736 körül.

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ

Az Európai Unió egyik legjelentősebb szabályozási területe a mezőgazdaság. A Közös Agrárpolitika (KAP) közel 40 éve formálja az európai farmerek, élelmiszer-feldolgozók, kereskedők, fogyasztók mindennapjait. A KAP keretében az EU részletesen szabályozza a mezőgazdasági termelést, az élelmiszerek előállítását, a piacokat. A termelők kötelesek a szabályokat pontosan betartani, a hatóságok felé rendszeresen adatokat szolgáltatni, cserébe viszont közösségi forrásokból jelentős támogatást kapnak.

Magyar EU-agrárkapcsolatok

A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek esetében is legfontosabb kereskedelmi partnerünk az EU. Az agrárexport közel 50 százaléka évek óta e piacon talál gazdára; az ágazati importból az EU-tagországok részesedése 60-70 százalék. Az EU a rendszerváltást követően folyamatosan segítséget nyújt a gazdasági, társadalmi átalakuláshoz, a tagságra való felkészüléshez. A fő cél a mezőgazdasági szakigazgatás, az intézményrendszer felkészítése. EU-s segítséggel ke-

rült korszerűsítésre pl. a földhivatalok, az állat- és növény-egészségügyi állomások informatikai rendszere. Az utóbbi években kerültek előtérbe a szakértői partnerségi (twinning) programok, melynek keretében EU szakértők segítik az agrár szakigazgatási intézmények felkészülését. Az Unió 1999-ben döntött a tagjelölt országok mezőgazdasági felkészüléséről, illetve vidékfejlesztési céljait támogató SAPARD program megindításáról, melynek kedvezményezettjei a mezőgazdasági termelők. A közösségi támogatásokat meghatározott szabályok szerint nemzeti források egészítik ki.

Közös agrárpolitika (KAP)

Az 1962-ben létrehozott közös politika jelentősége abban áll, hogy a mezőgazdaság teljes körét kivonták a tagállamok saját hatásköréből, és azt közösségi szintre emelték. A Közös Agrárpolitika elsődleges céljai a mezőgazdasági termelékenység növelése, a mezőgazdaságból élők életszínvonalának emelése, az agrárpiacok stabilitása, a mezőgazdasági ellátás megfelelő mennyiségű, minőségű és árszín-

vonatú biztosítása és a vidék fejlesztése. Bár létrehozása óta számos változtatáson ment keresztül, régóta napirenden van a Közös Agrárpolitika reformja.

Bekapcsolódás az egységes belső piacba

Az egységes európai piacba történő bekapcsolódás, a KAP-szabályozás átvétele jelentős kihívásokat és lehetőségeket fog jelenteni a magyar agrárágazat számára. Annak ellenére, hogy a KAP-szabályozás átvétele után termelőink jelentős része a mainál nagyobb támogatáshoz juthat, hosszú távon arra kell számítnunk, hogy a termelői jövedelem döntő részét a piacról származó árbevétel fogja kitenni. Magyarország az Európai Unióhoz történő csatlakozása esetén részévé válik egy mintegy 400 millió fogyasztó igényeit kielégítő egységes belső piacnak, ahol az árak több termék esetén magasabbak, mint a jelenlegi magyarországi szint. Az egységes piac potenciálisan növeli a magyar termékek és élelmiszerek értékesítési lehetőségeit, azonban a jelenleginél erősebb versenyre kell számítanunk. A számos termék esetében túltermel-

léssel küszködő, erősen kínálati európai piacon sikerekre csak az számíthat, aki teljes mértékben meg tud felelni a folyamatosan koncentrálódó feldolgozóipar, illetve kereskedelem által támasztott szigorú minőségi, szállítási, pénzügyi és egyéb, a szerződésekből rögzített feltételeknek. További lehetőséget jelent, hogy az EU élelmiszer-fogyasztása folyamatosan fejlődik. Egyre nagyobb szerep jut a speciális értéket megtestesítő (különleges minőségű, hagyományos módon előállított, földrajzi helyhez kötődő stb.) termékeknek. Az egységes piacba azonban nem csak a jelenlegi tagországok, hanem Magyarország, illetve a velünk együtt csatlakozó országok is beleértendők. A magyar termelőknek a hazai piacon is erős konkurenciára kell számítaniuk. Bizonyos termékekből, mivel a vámvédelem megszűnik, jelentős importbővülésre kerülhet sor. A hazai piacon azonos minőség, illetve ár esetén a magyar termelőknek továbbra is megmarad viszont a rövidebb szállítási távolságokból adódó előnyük.

KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK HELYZETE ÉS LEHETŐSÉGEI AZ EU-BAN

Az EU alapvető céljainak elérésében óriási szerep jut a vállalkozásoknak és a vállalkozói rétegnek, különösen a kis- és közepes vállalkozásoknak (KKV), amelyek kiemelkedő jelentőségűek a gazdaság versenyképességének növelésében, a munkanélküliség csökkentésében, a megfelelő szakmai ismeretek elsajátításában és a fejlődéshez szükséges innovációban. Az Európai Bizottság annak érdekében, hogy általános keretet teremtsen a kis- és középvállalkozások fejlesztését szolgáló intézkedések, programok számára, 1996-ban egységes forgalmi meghatározást ajánlott a kis- és közepes méretű vállalkozásokra. Az általános, valamennyi szektorra kiterjedő meghatározás szerint a kis- és középvállalkozások esetében:

- az alkalmazottak száma 250-nél kevesebb legyen,
 - az éves forgalom nem haladhatja meg a 40 millió eurót, vagy a mérlegfőösszeg a 27 millió eurót, és
 - meg kell felelni a függetlenségi kritériumnak, azaz legfeljebb 25 százalékgig lehet olyan tulajdonosa a cégnek, amely nem tartozik a kis- és középvállalkozások körébe.
- Jelenleg előkészítés alatt áll a KKV-k meghatározására egy új bizottsági ajánlás, mely nagymértékben megváltoztatná és pontosítaná az egyes kategóriákat.

A közösségi kis- és középvállalkozói politika fő céljai az Unió szintjén:

- a vállalkozások alapítását és működését segítő üzleti környezet fejlesztése a közigazgatási és szabályozási keretek egyszerűsítése és modernizálása révén, különös tekintettel a kutatás-fejlesztés (K+F) és az innováció elősegítésére;
- a vállalkozói életforma elősegítése;
- az európai vállalkozások növekedésének és versenyképességének javítása a tudásalapú, globális világ gazdaságban;
- a vállalkozások pénzügyi lehetőségeinek javítása;
- az EU-s vállalkozásfejlesztési szolgáltatásokhoz, programokhoz és hálózatokhoz való könnyebb hozzáférés biztosítása.

Mikor telepedhetnek le magyar vállalkozók az Unió tagállamaiban?

Az Európai Megállapodás alapján az Európai Közösség tagállamai társas vállalkozások formájában történő letelepedéséhez már a Megállapodás hatályba lépése óta (1994. február 1.) nemzeti elbánnást nyújtanak. 2000. június 1-től kötelesek a nemzeti elbánnás nyújtására az egyéni vállalkozóként, fióktelepként, illetőleg kereskedelmi képviselteként állandó

jelleggel gazdasági tevékenységet folytatni kívánó magyar természetes és jogi személyek letelepedéséhez is. A nemzeti elbánnás azt jelenti, hogy a magyar természetes és jogi személyek letelepedésekor a tagállamok nem támaszthatnak kedvezőtlenebb feltételeket a gazdasági tevékenység céljából történő letelepedéshez és a gazdasági tevékenység végzéséhez, mint amit saját állampolgáraik és vállalkozásaik számára előírnak. A tagállamok belső jogukban, illetve adminisztratív eljárásukban kötelesek biztosítani a magyar állampolgárok számára a nemzeti elbánnást, a Megállapodás 44. Cikke szerinti körben.

Mit mondanak az EU szabályai az EU-n belüli vállalkozás-alapításról?

Az EU-n belüli vállalkozás-alapításra alapvetően a tagállami szabályok vonatkoznak. A közösségi szabályok az egyes szabályozási területeken a tagállami szabályok koordinációját jelentik, és azért születtek meg, hogy a különböző érdekek azonos szintű védelme a társaságok számára megfelelő védelmet teremtsen. Így a tagállamoknak cégjegyzéket kell fenntartaniuk, a cégadatokat hivatalos lapban közzétenniük, a társaságok semmisségét csak bíró-

ság állapíthatja meg konkrétan meghatározott esetekben. Ugyancsak egységes szabályok vonatkoznak a részvénytársaságok alaptőke-emelésére, módosítására, a vállalatok felvásárlására. Az EU-ban az egyes tagállamok polgárai tulajdonosként megkülönböztetés nélkül részt vehetnek más tagállamok társaságaiban.

Létezik-e közösségi társasági jog?

A közösségben az egyes cégformákra vonatkozó harmonizációs szabályok mellett két olyan cégforma is megjelent, amely a közösségi társasági jog létrehozása felé mutat. Az egyik az Európai Gazdasági Érdekesoportosulás, amelynek tagjaként a különböző tagállamokban levő társaságok közösen folytathatnak gazdasági tevékenységet, miközben megtarthatják saját nemzeti jogrendszerükben megszerzett cégbejegyzésüket és gazdasági függetlenségüket. A másik az Európai Társaság, melynek szabályozása 2004. január 1-től lép majd hatályba. Ez a társasági forma igazi előrelépés lesz a közösségi társasági jog fejlődésében, mivel ez önálló társasági alakzat, mely bármely tagállamban, bármely tagállam(ok) polgárai által megalapítható és bármely tagállamban folytathatja tevékenységét.

Békésszentandrás Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2003. (02.24.) számú rendelete az Önkormányzat 2003. évi költségvetéséről

Békésszentandrás Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete az Államháztartásról szóló - többször módosított - 1992. évi XXXVIII. törvény 65. §-a alapján - figyelembe véve ezen jogszabály, valamint Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII.30.) Kormányrendeletben meghatározottakat - a 2003. évi költségvetéséről az alábbi rendeletet alkotja.

A rendelet hatálya

1. § A rendelet hatálya kiterjed az Önkormányzatra, valamint az Önkormányzat költségvetési szerveire.

2. § (1) Az önkormányzat költségvetési szervei:

a.) önállóan gazdálkodó költségvetési szerv: Polgármesteri Hivatal

b.) részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerv: Hunyadi János Általános Iskola, Kollégium, Napközi-otthonos Óvoda - Polgármesteri Hivatal önállóan gazdálkodó költségvetési szervhez kapcsolódóan

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt (önállóan és részben önállóan gazdálkodó) intézmények az 1. számú melléklet szerint külön-külön címet alkotnak.

Az önkormányzat és költségvetési szervei 2003. évi költségvetése

3. § A képviselő-testület az önkormányzat - beleértve a költségvetési szerveit - 2003. évi költségvetésének

a.) kiadási főösszegét 1.009.112 ezer forintban,

b.) bevételi főösszegét 1.009.112 ezer forintban állapítja meg.

4. § (1) A 3. §-ban meghatározott bevételi és kiadási főösszegek belüli az önkormányzat felhalmozási- és tökebevételeit, valamint felhalmozási kiadásait a 3. számú melléklet szerint állapítja meg 505.088 ezer Ft összegben.

(2) A 3. §-ban meghatározott bevételi és kiadási főösszegek belüli az önkormányzat működési bevételeit és működési kiadásait a 4. számú melléklet szerint állapítja meg 504.024 ezer forint összegben.

(3) Az önkormányzat 2003. évi költségvetésének összevont mérlegét - az (1)-(2) bekezdésben foglalt források és kiadások összesített adatait - a 2. számú melléklet tartalmazza.

A költségvetési bevételek

5. § (1) Az önkormányzat 2003. évi költségvetés bevételeinek forrásonkénti részletezését az 5. számú melléklet tartalmazza.

(2) Az önkormányzat bevételi forrásain belül az intézményi működési bevétel költségvetési címenkénti adatait a 6. számú melléklet tartalmazza.

6. § (1) A Képviselő-testület a költségvetés működési forráshiányát 84,243 ezer Ft-ban állapítja meg, melynek fedezetét forráshiány miatti hitelfelvétel előirányzat címen jóváhagyja.

(2) A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert és a jegyzőt, hogy A Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. tv. 20. §. (1) bekezdése alapján az önkormányzat működőképességének védelme érdekében az önhibájukon kívül hátrányos helyzetben lévő (forráshiányos) önkormányzatok kiegészítő támogatására vonatkozó igénylést a törvény 6. számú melléklete szerint nyújtsák be.

(3) A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert és a jegyzőt, hogy A Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. tv. 6. számú melléklete szerint az Önkormányzatot a (2) bekezdés alapján 2003-ban megillető kiegészítő állami támogatás összegének terhére - utólagos elszámolási kötelezettség mellett - finanszírozási előleget vegyen igénybe az önkormányzat részére 2002-ben folyósított forrás-kiegészítő támogatás összege 70%-ának erejéig.

(4) A Képviselő-testület a (2) bekezdésben foglalt pályázat elbírálásáig, ill. a forráshiány rendezésére hivatott pótkötségvetés elfogadásáig az e rendeletben elfogadott dologi kiadási előirányzatok közül az intézményi működtetéshez el-

engedhetetlenül fontos előirányzatok - közműdíjak stb.) felhasználásán túlmenően csak a finanszírozási tervben meghatározott összegű kötelezettség teljesítését engedélyezi.

(5) Az Önkormányzat fizetőképességének megőrzése érdekében az Önkormányzati intézmények működtetésének racionalizálási lehetőségeit folyamatosan vizsgálni kell.

(6) A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert és a jegyzőt, hogy A Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. tv. 5. számú melléklet 18. pontja szerint az önkormányzat bér- és a kapcsolódó kiadási kötelezettségek teljesítéséhez a közalkalmazottak átlagosan 50%-os 2002. szeptember 1-jei béremeléséből, a köztisztviselők 2001. július 1-jei illetmény-előmeneteli rendszere módosításából, a szociális ágazatban foglalkoztatottak 2001. évi munkahelyi pótlékemeléséből, valamint a közművelődési és kulturális területen foglalkoztatottak 2001. évi szakmai szorító emeléséből következő növekmény forrásának biztosítása érdekében kiegészítő támogatást, valamint előleget igényeljen.

A költségvetési kiadások

7. §. (1) Az önkormányzat 2003. évi költségvetési kiadásainak tételes - kiadás-nem szintű - adatait a 8. számú melléklet tartalmazza.

(2) Az önkormányzat működési kiadásainak kiemelt előirányzati adatait - költségvetési címenkénti (azon belül szakfeladatonkénti) részletezésben - a 9. számú melléklet tartalmazza.

(3) a. A Képviselő-testület a Polgármesteri Hivatal köztisztviselőinek 2003. évi alapilletményét 33.000 Ft-ban állapítja meg.

b. A Képviselő-testület a Ktv. 43. §-ának (4) bekezdésében biztosított alapilletmény-eltérítés alkalmazásához - a teljesítmény alapján történő javadalmazás érvényesítése érdekében - a Polgármesteri Hivatal személyi juttatások előirányzatán belül havi 200

ezer Ft összegű keretösszeget biztosít.

c. A polgármesteri hivatal felsőfokú iskolai végzettségű köztisztviselői részére a Ktv. 44/A §-ában meghatározott 10%-os illetménypótlék 2003. évi fedezetét a Polgármesteri Hivatal szakfeladat 2003. évi rendszeres személyi juttatás előirányzatán belül biztosítja.

(4) Az Önkormányzat köztisztviselő és közalkalmazott állományban lévő alkalmazottai rendszeres és nem rendszeres személyi juttatásainak fedezetéhez a Ktv. és Kjt. előírásai szerint a szükséges kiadási előirányzatot e rendelet 7. § (2) bekezdésében megállapított személyi juttatások előirányzata tartalmazza. Az étkezési hozzájárulás mértékét az adómentes értékhatárnak megfelelően biztosítja.

(5) A működési célú pénzeszköz átadás előirányzatából: 300 ezer Ft pénzeszköz átadás Szarvas Város részéül polgárvédelmi feladatok területi ellátása címén, 7,500 ezer Ft összegű előirányzat a településen működő társadalmi szervek támogatására áll rendelkezésre. Ezen összeg felosztása évi két alkalommal kiírt pályázat elbírálása alapján, a Képviselő-testület Társadalmi szervezetek támogatásának szabályairól szóló rendelete szerint történik.

(7) A társadalom- és szociálpolitikai juttatások előirányzatait - feladatonkénti bontásban - a 11. számú melléklet tartalmazza.

(8) Az önkormányzat 2003. évi beruházási előirányzatait részleteiben a 12. számú melléklet tartalmazza.

Kötségvetési létszámkeret

8. §. A Képviselő-testület az önkormányzat és költségvetési szerveinek 2003. évi létszámkeretét 119 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott közalkalmazott, 13 fő részfoglalkozású közalkalmazott, 17 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott köztisztviselő, 1 fő rész munkaidőben foglalkoztatott köztisztviselő, 12 fő választott tisztségviselő (um. 1

(folytatás a 11. oldalon)

fő főfoglalkozású polgármester és 11 fő önkormányzati képviselő), 1 fő teljes munkaidős és 2 fő részmunkaidős - Munka Törvényköve hatálya alá tartozó alkalmazott létszámában állapítja meg. Az Önkormányzat közcélú foglalkoztatás keretében 7 fő 12 havi időtartamú foglalkoztatását tervezi. A költségvetési létszámkeret intézményenkénti (szakfeladatonkénti) meghatározását a 10. számú melléklet tartalmazza.

A költségvetés végrehajtására vonatkozó szabályok

9. § Az önkormányzat és a költségvetési szervei bevételi és kiadási előirányzatai év közben megváltoztathatók.

10. § (1) A képviselő-testület kizárólagos hatáskörébe tartozik a költségvetési rendelet módosítása.

(2) Ha év közben az Országgyűlés, a Kormány, illetve valamely költségvetési fejezet vagy elkülönített pénzalap az önkormányzat számára pótelőirányzatot biztosít, arról a polgármester a képviselő-testületet tájékoztatni köteles. A Képviselő-testület legalább félévenként - adott év június 30-ig, ill. éves beszámoló előtt - dönt a költségvetési rendeletének pótelőirányzatok szerinti módosításáról.

(3) Az önkormányzat képviselő-testülete a jóváhagyott kiemelt előirányzatok közül a részelőirányzatoktól - Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII.30.) Korm. rendeletben foglaltak figyelembevételével - előirányzat-módosítás nélkül is eltérhet.

11. § (1) Az önkormányzat önállóan gazdálkodó költségvetési szerve saját hatáskörben előirányzat-módosítást hajthat végre. Az előirányzat-módosításról a jegyző előkészítésében a polgármester a képviselő-testületet 30 napon belül tájékoztatni köteles. A képviselő-testület az önállóan gazdálkodó intézmény saját hatáskörben végrehajtott előirányzat-változásai miatt a költségvetési rendeletet legalább félévenként - adott év június 30-ig, illetve december 31-ig - módosíthatja.

(2) Az önkormányzat önállóan gazdálkodó költségvetési szerve szabadon, de a 217/1998. (XII.30.) Kormányrendelet 51. § (1)-(2) bekezdésében foglaltak figyelembevételével módosíthatja egyes kiemelt, ezen belül részelőirányzatait.

12. § (1) Az önkormányzat költségvetési szervei szabadon használhatják fel a jóváhagyott bevételi előirányzatokon felüli többletbevételüket.

(2) A többletbevétel felhasználása a saját hatáskörű előirányzat-módosítás és az azzal egyidejűleg történő - képviselő-testületi - tájékoztatás után történhet.

13. § (1) Az önkormányzati gazdálkodás során az év közben létrejött hiány finanszírozásának módja a hitel felvétele a számlavezető pénzügyintézménnyel.

(2) A tárgyhavi személyi juttatások kifizetéséhez a tárgyhavi központi finanszírozás terhére a költségvetési szerv munkabérlitelt vehet igénybe a TÁH által számfejtett nettó személyi juttatások összegének erejéig, valamint a központosított állami támogatásból finanszírozott segély-összeg erejéig.

(3) A számlavezető pénzügyintézmény által biztosított folyószámlahitel igénybevételi lehetőségét az érvényben lévő hitelszerződés időpontjáig a Képviselő-testület a költségvetési szerv számára biztosítja.

(4) A (2)-(3) bekezdésekben taglalt hitel igénybevételi lehetőségen túli hitelfelvétellel kapcsolatos hatáskörök kizárólagosan a képviselő-testületet illetik meg.

14. § (1) Az önkormányzati gazdálkodás során az év közben létrejött költségvetési többletet, meghatározott feladatra tartalékkolt forrást, mint átmenetileg szabad pénzeszközt az önkormányzat értékpapír vásárlás, illetve pénzügyintézményi pénzlekötés útján hasznosíthatja.

(2) Az (1) bekezdés szerinti hasznosítással kapcsolatos szerződések ill. pénzügyi műveletek lebonyolítását a képviselő-testület a polgármester hatáskörébe utalja. A polgármester a megtett intézkedésről a következő képviselő-testületi ülésen tájékoztatást ad.

Záró rendelkezések

15. § (1) Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit azonban 2003. január 1. napjától kell alkalmazni.

(2) A rendelet kihirdetéséről a jegyző gondoskodik. Békésszentandrás, 2003. február 24.

Sinka József
polgármester
Stassburger Gyöngyi
aljegyző

NÉPSZAVAZÁSI INFORMÁCIÓ

2003. április 12-én (szombaton) kerül sor az Európai Unió csatlakozást megelőző népszavazásra.

A Helyi Választási Iroda tagjai:

Strassburger Gyöngyi HVI-vezető

Bagi Erika HVI-tag

Hangyásné Farkas Valéria HVI-tag

Honti Edit HVI-tag

Gottlieb Györgyné HVI-tag

Csonkiné Kiss Melinda jegyzőkönyvvezető

Novodomszky Jánosné jegyzőkönyvvezető

Gazsóné Csabai Júlia jegyzőkönyvvezető

Petrásné Oláh Tímea jegyzőkönyvvezető

Magyar Jánosné jegyzőkönyvvezető

Balla Andrásné jegyzőkönyvvezető

Plentriné Balla Edina jegyzőkönyvvezető

Néhány fontosabb határidő:

A névjegyzéket 2003. március 25-től április 1-jéig közszemlélésre kell tenni. (Ve. 123. §).

A névjegyzékbe történő felvételről szóló értesítőt 2003. március 20. és március 27. között kell megküldeni a választópolgároknak (Ve. 123. §).

A névjegyzékből való kihagyás vagy a névjegyzékbe való felvétel miatt 2003. március 25-től április 1-jén 16.00 óráig lehet kifogást benyújtani (Ve. 82. §. (1) bek.).

Igazolás személyesen vagy meghatalmazott útján 2003. április 10-én 16.00 óráig, ajánlott levélben pedig úgy lehet kérni, hogy az 2003. április 7-ig megérkezzen a választási irodához. Igazolást legkésőbb 2003. április 10-én 16.00 óráig lehet kiadni (Ve. 89. §. (4) bek.).

A módosított névjegyzék 2003. április 10-én 16.00 óráig

tekinthető meg a polgármesteri hivatalban (Ve. 15. §. (3) bek.).

A választási bizottságok megbízott tagjait az országgyűlési képviselőcsoporttal rendelkező pártok legkésőbb 2003. március 27-én 16.00 óráig jelenthetik be (Ve. 25. §. (2) bek. és 125. §. (1) bek.).

A kampány 2003. április 10-én 24.00 óráig tart (Ve. 40. §. (1) bek.).

Kampányt folytatni 2003. április 11-én 00.00 órától április 12-én 19.00 óráig tilos (Ve. 40. §. (2) bek.).

A népszavazással kapcsolatos közvélemény-kutatás eredményét 2003. április 4-től április 12-én 19.00 óráig nem szabad nyilvánosságra hozni (Ve. 8. §. (1) bek.).

A plakátot az, aki elhelyezte, vagy akinek érdekében elhelyezték, 2003. május 12-ig köteles eltávolítani (Ve. 42. §. (6) bek.).

Szavazóköri körök:

1. sz. szavazóköri kör: Orvosi Rendelő, Szent László u. 18.

2. sz. szavazóköri kör: ÖNO, Kálvin u. 10.

3. sz. szavazóköri kör: Szentesi út 15.

4. sz. szavazóköri kör: I. sz. Óvoda, Szent László u. 54.

5. sz. szavazóköri kör: Vadászház, Hunyadi u. 40.

6. sz. szavazóköri kör: István király u. 48.

7. sz. szavazóköri kör: Furugyi Kultúrház

Minden egyéb választási információ megtekinthető a Polgármesteri Hivatal folyosóján található hirdető táblán.

Strassburger Gyöngyi
HVI-vezető

AZ ÖNKORMÁNYZAT HÍREI

Rövid hírek

- A hőeltakarítás nem tervezett többletköltségének biztosítására Vis maior keretkeretére pályázatot nyújtottunk be a Békés Megyei TÁH-hoz. Az igényelt támogatási összeg 1,4 M Ft.

- A Képviselő-testület elfogadta a község 2003. évi költségvetését. A rekord nagyságú költségvetés főösszege meghaladja az 1 milliárd forintot. A költségvetési rendeletet elolvashatják a kedves olvasók az újság hasábjain.

- A Békésszentandrás Kulturális Fejlődéséért Alapítvány Kuratóriuma elnöki tisztségének betöltésével Gázsó János Urat választotta meg két évre a Képviselő-testület.

- 2003. február 26-án megtörtént a furugyi bekötőút területátadása a kivitelező részére. A kivitelezővel megkötött szerződés értelmében az 1,9 km hosszú, 4 m szélességű út építése 76,9 M Ft-ba kerül, átadási határidő 2003. szeptember 30. Az útépités elkezdése előtt régészeti szempontból fel kell tárni az út utolsó 270 m-es talajszinten vezetett szakaszát. Remélhető, hogy a feltárásnak nem lesz komoly anyagi kihatása.

- Az iskolai tanév végével lejár a Hunyadi János Általános Iskola igazgatójának 5 éves megbízatása, a Képviselő-testület kiírta a pályázatot az igazgatói állás betöltésére.

- 2003-ban a szűnyogyérfítést 50%-os mértékben támogatja a MATUR, ezért a várható költség nettó 2,2 M Ft lesz. A tervek szerint Békésszentandrason 3 biológiai kezelés lesz a nyár folyamán.

Sinka József
polgármester

FELHÍVÁS

A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményei

- személygépkocsi szerzési támogatás,
- személygépkocsi átalakítási támogatás,
- közlekedési támogatás

iránti kérelmet a feltételek (jogosultság) fennállása esetén **2003. április 30-ig** lehet benyújtani, a Polgármesteri Hivatal Szociális Irodájában.

Nem jogosult közlekedési támogatásra az a súlyos mozgáskorlátozott személy, aki fogyatékosági támogatásban részesül!

Polgármesteri Hivatal

FELHÍVÁS!

A kiegészítő családi pótlék 2003. január 01-től újból a rendszeres gyermekvédelmi támogatás elnevezésre változott. A támogatás összege: 2003. január 01-től 4.600 Ft gyermekenként. Az jogosult a támogatásra, ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 21.800 Ft-ot és a rendeletben előírt feltételeknek megfelel.

Felhívom szíves figyelmüket, hogy amennyiben a családban az egy főre jutó jövedelem meghaladja a fenti értékhatárt, valamint vagyoni helyzetükben változás következett be, szíveskedjenek bejelenteni, mert a jogtalanul felvett támogatást vissza kell fizetni.

„A rendszeres gyermekvédelmi támogatás célja a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családok anyagi támogatása a gyermek családi környezetben történő ellátásának elősegítése, illetve a gyermek családból történő kiemelésének megelőzése érdekében.”

Polgármesteri Hivatal

TÁJÉKOZTATÓ

Tájékoztatjuk a lakosságot, hogy 2003. március 1-től az útlevéllel kapcsolatos kérelmeket a szarvasi Polgármesteri Hivatalban található **Okmányirodában** intézhetik. Az ügyintézéshez nem szükséges fénykép, és formanyomtatványon benyújtott kérelem. Mellékelni kell a meghatározott összegű illetékbélyeget:

- 4 év alatt 1000 Ft (2 éves érvényességi idő)
- 4-18 év 1000 Ft (5 éves érvényességi idő)
- 18-70 év 4000 Ft (5 éves érvényességi idő)
- 18-70 év 6000 Ft (10 éves érvényességi idő)

70 év felett 1000 Ft (10 éves érvényességi idő)

18 éven aluli gyermek részére történő igénylés esetén a gyermeknek és mindkét szülőjének megjelenése szükséges.

Magánútlevelel szorin kívüli kiállítására vonatkozó kérelmet is a szarvasi Okmányirodában, vagy a Belügyminisztérium Központi Adatfeldolgozó Hivatalában (Budapest) lehet benyújtani.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Békés Megyei Közigazgatási Hivatal Békéscsaba útlevél ügyintézésével kapcsolatos feladata **megszűnt.**

Polgármesteri Hivatal

Következő lapzárta:

2003. április 11.

A lapzárta után érkezett kéziratokat csak a következő számban tudjuk megjelentetni.

Szerkesztőség

Sinka Csaba falugazdász
fogadóórái
a Polgármesteri Hivatalban:

kedd: 8.00-12.00 óráig
szerda: 13.00-16.00 óráig
csütörtök 8.00-12.00 óráig

IPARTESTÜLET HÍREI

Munkáltatók támogatása alkalmi munkavállalók után

A munkanélküliség enyhítése komoly célkitűzés. Ennek érdekében fogadta el a parlament az 1997. évi LXXIV. törvényt az alkalmi munkavállalói könyvvel (AM-könyv) történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről, melynek lényege az alkalmi foglalkoztatás munkáltatói támogatása volt. 2002. szeptember 1-jétől e törvény módosult, még kedvezőbb feltételeket nyújtva a munkaadóknak, hogy érdekeltté tegye őket e foglalkoztatási forma iránt.

Az alkalmi foglalkoztatás

A többször módosított 1997. évi LXXIV. törvény rendelkezése értelmében alkalmi foglalkoztatásnak minősül, ha a munkáltató ugyanazzal a munkavállalóval naponta, legfeljebb 5 egymást követő naptári napig, egy naptári hónapon belül legfeljebb 15 naptári napig, egy naptári éven belül legfeljebb 90 naptári napig munkaviszonyt létesít, és a munkavállalónak kifizetett munkabér egy munkában töltött naptári napra eső összege a jogszabály mellékletében megjelölt, kifizetett munkadíj első jövedelemsáv alsó határánál nem kevesebb, és az utolsó jövedelemsáv felső határánál nem több. Alkalmi foglalkoztatásnak minősül, ha a munkaviszonyt öt egymást követő munkanapra egyidejűleg létesítették. A munkavállaló egy naptári évben több munkáltatónál összesen 120 napot tölthet alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszonyban. A munkáltató az alkalmi foglalkoztatás esetén a jogszabály mellékletében meghatározott értékű közteherjeggyel teljesíti a tb-járulék, a nyugdíjjárulék, az egészségügyi hozzájárulás, a munkaadói és a munkavállalói járulék befizetésének, illetve levonásának, valamint a kifizetőre vonatkozó személyi jövedelemadózási kötelezettségét. Az alkalmi foglalkoztatás időtartamát a munkanélküli járadék megállapításakor munkaviszonyban töltött időnek kell tekinteni. Az alkalmi munkavállaló egészségügyi szolgáltatásra, baleseti egészségügyi szolgáltatásra és szolgálati időre jogosult. Ezek az AM-könyvbe beragasztott közteherjegyekkel igazolhatók. A munkavállalónak a tárgyévét követő január 15-ig az AM-könyvet le kell adnia a kiállítónak. A kiállító hatóság: a munkaügyi központ a munkavállaló lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes kirendeltsége vagy a település jegyzője, ha előzőleg a kirendeltséggel az AM-könyv kiállítására megállapodást kötött. A kiállító január 31-ig igazolást ad ki, amely többek között tartalmazza a munkaviszony időtartamát és az ellátási alapot, amely a tb- és a munkanélküli-ellátás összegének meghatározásakor veendő figyelembe.

A támogatás korábbi és új formája

Ha a munkáltató alkalmi munkavállaláshoz munkanélkülit alkalmazott, támogatásban részesült. Ennek az volt a további feltétele, hogy a munkaadó által a munkavállaló AM-könyvébe beragasztott közteherjegyek együttes összege a naptári évben elérje a 10.000 Ft-ot, és a munkaadó a támogatás iránti kérelmét a naptári negyedévet követő hónap utolsó napjáig - a jogszabály mellékletében meghatározott formában - a foglalkoztatottat munkanélküliként nyilvántartó kirendeltséghez benyújtja. A támogatás mértéke a foglalkoztatott AM-könyvébe a munkaadó által a naptári negyedévben beragasztott közteherjegyek értéke együttes összegének 50%-a volt. A 2002. augusztus 31-ig hatályos szabályok alapján tehát az a munkaadó részesült támogatásban, aki AM-könyvvel rendelkező munkanélkülit foglalkoztatott. A támogatást a munkaügyi központ kirendeltsége mérlegelési jogkörében eljárva, a munkaadó kérelmére állapította meg. 2002. szeptember 1-jétől módosult az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvény. Szabálya szerint: ha a munkáltató AM-könyvvel rendelkező munkanélkülit foglalkoztat, a mellékletben meghatározott, csökkentett mértékű közteherjegyet kell lerónia. A közteherjegy általános mértéke és a munkaadó által a munkanélküli foglalkoztatásakor lerótt közteherjegy értéke közötti különbözetnek megfelelő összeget - a külön jogszabályban foglaltak szerint - a

Munkaerőpiaci Alapból át kell utalni a Kinestár által vezetett KESZ-re (közteherjegy ellenértéke lebonyolítási számlára). A munkáltatónak a munkanélküli foglalkoztatásakor ily módon nyújtott támogatás részletes szabályait a foglalkozáspolitikai és munkaügyi miniszter rendeletben határozza meg. Az erre vonatkozó szabályt az egyes miniszteri rendeletek módosításáról szóló 1/2002. (VIII.23.) FMM rendelet tartalmazza. Az említettek eredményeként megváltozott a támogatás igénybevételének rendje. Míg korábban a munkaügyi központ a munkaadónak az alkalmi munkavállalást követően - utólag benyújtott kérelme alapján -, mérlegelési jogkörében eljárva állapította meg és folyósította az AM-könyvekben lerótt közteherjegyek értékének 50%-át, az új szabályozás eredményeként a támogatás a munkaadót a foglalkoztatás időpontjában alanyi jogon megilleti, ha munkanélküliként nyilvántartott alkalmi munkavállalót alkalmaz. A munkaadó támogatása a csökkentett mértékű közteherjegy lerovásában jelentkezik, ami az egyébként lerótt általános mértékű közteherjegy 50%-a. A támogatás mértéke tehát az általános és a csökkentett mértékű közteherjegy közti különbözet. A munkaadó a munkanélküli alkalmazása esetén eleve a csökkentett mértékű közteherjegyet rója le, amiben érvényesül a foglalkoztatás támogatása. A támogatás érvényesítéséhez nem kell kérelmet benyújtani, nem érvényesül a munkaügyi központ kirendeltségének mérlegelési jogköre sem, a csökkentett közteherjegy automatikus támogatást jelent. Egyszerűbbé teheti a támogatás igénybevételét.

A munkáltató nyilvántartási kötelezettsége

Az alkalmi foglalkoztatás során kifizetett munkadíj, a közteherjegy és az ellátási alap sávjai

	Ha a kifizetett munkadíj (Ft/nap)	A közteherjegy értéke (Ft/nap)	Az ellátási alap (Ft/nap)
1.	1200-1599	500	1370
2.	1600-2099	800	1830
3.	2100-2599	1000	2460
4.	2600-3099	1200	3300
5.	3100-4000	1500	4140

Az alkalmi foglalkoztatás során kifizetett munkadíj, a közteherjegy és az ellátási alap sávjai, ha a munkáltató - külön jogszabályban foglaltak szerint - a munkaügyi központ által munkanélküliként nyilvántartott személyt foglalkoztat

	Ha a kifizetett munkadíj (Ft/nap)	A közteherjegy értéke (Ft/nap)	Az ellátási alap (Ft/nap)
1.	1200-1599	200	1370
2.	1600-2099	400	1830
3.	2100-2599	500	2460
4.	2600-3099	600	3300
5.	3100-4000	800	4140

Az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatás esetén a munkáltatónak nyilvántartást kell vezetnie, amely tartalmazza a munkavállaló adatait, az AM-könyv sorszámát, a lerótt közteherjegy értékét, a nettó kifizetés összegét, valamint a munkavállaló aláírását. Ha a munkáltató csökkentett mértékű közteherjegy lerovására jogosult, a munkanélküli személyeket érintő, a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról szóló 6/1996. (VII.16.) MüM rendelet 2. sz. mellékletében meghatározott formanyomtatványon külön nyilvántartást kell vezetnie, és azt a tárgyévét követő év január 15-ig a székhely szerinti kirendeltségnek meg kell küldenie. A munkáltató által vezetett nyilvántartásnak tartalmaznia kell a munkanélküli adatait (név, lakóhely, TAJ-szám, AM-könyv sorszáma), a munkavégzés időpontját, a lerótt közteherjegy értékét, a munkadíjat (nettó kifizetés), a munkavállaló

(folytatás a 14. oldalon)

nyilatkozatát arról, hogy munkanélküliként van nyilvántartva a nyilvántartást vezető kirendeltségnél. Ha a munkáltató a nyilvántartási kötelezettséget nem teljesíti, a foglalkoztatást szabálytalannak kell tekinteni, aminek további lehetséges következménye a munkaügyi ellenőrzésről szóló törvény alapján kiszabott munkaügyi bírság.

A munkanélküli státusz fontossága

A csökkentett mértékű közteherjegy csak a munkaügyi központ kirendeltsége által nyilvántartott munkanélküli foglalkoztatása esetén használható. A foglalkoztató a munkavégzés megkezdését megelőzően tehát köteles megvizsgálni azt, hogy az általa foglalkoztatandó személy megfelel-e ennek a feltételnek. Ellenőrizendő az ún. „munkanélküliek kiskönyve” nyomtatvány, illetve a munkanélküli-ellátás megállapításáról szóló közigazgatási határozat tartalma. Jogszerűen tehát akkor lehet a csökkentett értékű közteherjegyet felhasználni, ha a munkanélkülit a munkaügyi központ kirendeltsége nyilvántartásba vette, és a munkanélküli státusza a foglalkoztatás időpontjában is fennáll. A nyilatkozat megtételéhez a munkaadó által kötelezően alkalmazandó Adatlap formanyomtatványt kell felhasználni [6/1996. (VII.16.) MüM rendelet 2. számú melléklete]. Az Adatlap a munkanélküli alkalmi munkavállaló adatait, a munkavégzés időpontját, a lerótt közteherjegy értékét (Fu/nap), a munkadíjat (Ft/nap) és az említett nyilatkozatot tartalmazza. A nyilatkozat megtételét a munkavállaló - a formanyomtatvány utolsó oszlopában - aláírásával igazolja.

Jogalap nélkül igénybe vett támogatás visszakövetelése

A munkaadó a naptári évet követő január 15-ig a székhelye szerint illetékes kirendeltségnek adatot szolgáltat a munkanélküliek foglalkoztatásáról. E kötelezettség teljesítéséhez a jogszabály melléklete szerinti formanyomtatványt kell alkalmazni. A kirendeltség megvizsgálja, hogy a támogatás igénybevétele szabályszerű volt-e. Ha a munkáltató a támogatást jogalap nélkül vette igénybe, annak visszakövetelésére kerül sor. A jogszabály alapján a munkaadót a székhelye szerinti illetékes kirendeltség a közteherjegy általános mértéke és a munkanélküli foglalkoztatása következtében lerótt közteherjegy értéke közötti különbséget visszafizetésére kötelezi, ha a foglalkoztatás időpontjában a munkavállalót a munkaügyi központ munkanélküliként nem tartotta nyilván. Nem kötelezhető visszafizetésre az a munkaadó, aki a foglalkoztatás megkezdése előtt alapos okkal feltételezte, hogy az alkalmazni kívánt személyt a munkaügyi központ munkanélküliként nyilvántartja, és ezt a saját nyilvántartásában rögzített adatokkal igazolja. Az említett jogszabályok alapján a támogatások visszakövetelésére tehát abban az esetben kerül sor, ha a munkaadó a támogatást jogalap nélkül vette igénybe, és nem bizonyítja, hogy alapos okkal feltételezte a támogatásra való jogosultságot. Ha a munkaadó a támogatást jogalap nélkül vette igénybe, és az alkalmi foglalkoztatásról vezetett nyilvántartás megküldésével nem igazolja, hogy alapos okkal feltételezte az alkalmi munkavállaló munkanélküli státuszának fennállását, a támogatás visszafizetésére kell kötelezni. A visszakövetelésről rendelkező közigazgatási határozatot a munkáltató székhelye szerint illetékes kirendeltség adja ki. A visszakövetelt összeget a közteherjegy általános mértéke és a csökkentett közteherjegy értéke közti különbséget kamatokkal növelt összege adja.

A munkaügyi központ kirendeltségének ellenőrzési lehetőségei

Említettük, hogy az alkalmi munkavállalásról, alkalmi foglalkoztatásról a munkaügyi központ kirendeltsége kétféle módon informálódhat. Egyrészt az év közben vezetett nyilvántartásból, másrészt a tárgyévet követő hónap 15-ig teljesített adatszolgáltatásból. Ha a kirendeltség az AM-könyv adatainak év közben történő rögzítésekor megállapítja, hogy a támogatás igénybevételekor az alkalmi munkavállalót a kirendeltség munkanélküliként nem tartotta nyilván, a munkaadót határidő megjelölésével felszólítja a foglalkoztatásról vezetett nyilvántartás másolatának megküldésére. Ha a munkaadó a nyilvántartás megküldésével igazolja, hogy a munkavállaló nyilatkozata alapján alapos okkal feltételezte a támogatás igénybevételeire való jogosultságát, a támogatás visszafizetésére nem kötelezhető. Ha a munkaadó a nyilvántartás másolatát a megadott határidőben nem küldi meg, illetőleg az általa közölt adatok nem igazolják, hogy az alkalmi munkavállaló írásban nyilatkozott a munkanélküli státuszáról, a kirendeltség rendelkezik a jogalap nélküli igénybe vett támogatás visszaköveteléséről.

Az IPOSZ az Alkotmánybírósághoz fordult

Az IPOSZ úgy ítéli meg, hogy az adótörvények különbséget tesznek a vállalkozások között, ezért a rendelkezés megsemmisítését kéri. Az alábbiakban az IPOSZ elnökének az Alkotmánybírósághoz eljuttatott levelét közöljük.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Ipartestületek Országos Szövetsége képviseletében és megbízásából indítványozom, szíveskedjék megállapítani, hogy a személyi jövedelemadóról szóló - többször módosított - 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban SZJA tv.) 16. § (4) bekezdésének az a rendelkezése, amely szerint a vállalkozót kivétel „...szemben költség, költséghányad vagy más levonás nem érvényesíthető, valamint az adójóváírásról rendelkező 33. § (1)-(3) bekezdésének azok a rendelkezései, amelyek szerint a számított adót csak a 3. § 21. pontja szerint bér csökkentéssel...” alkotmányellenes. Kérem, hogy az idézett rendelkezést megsemmisíteni szíveskedjék.

Indítványom indokaként a következőket adom elő:

Az SZJA tv. 33. §-a szerint a számított adót adójóváírás csökkentéssel az elszámolt bérnek (bér-többek között - a munkaviszonyból származó jövedelem - 3. §. 21. pont) a törvényben meghatározott mértékével, amellyel a magánszemély szabadon rendelkezhet (3. §. 7. pont). Az egyéni vállalkozó személyes munkavégzése címén elszámolt költség vállalkozói kivételnek minősül, amellyel szemben viszont költség, költséghányad vagy más levonás nem érvényesíthető (16. §. (4) bek.) Az Alkotmány 70/a §-ának (3) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti. Az SZJA tv. idézett rendelkezései a munkából származó jövedelem adóvonatát illetően különbséget tesznek aszerint, hogy az állampolgárok a munkából származó jövedelmüket milyen jogviszony (munkaviszony, vállalkozás, stb.) keretében érték el. Ez a megkülönböztetés hátrányosan érinti azokat, akik munkaerejüket vállalkozás keretében hasznosítják, s így az ebből származó jövedelmet nem munkabér, hanem vállalkozói kivét formájában szerzik meg. Ez a megkülönböztetés az adó-

jóváírás szempontjából hátrányosan érinti az egyéni vállalkozókat és esélyegyenlőtlenséget teremt. Az egyéni vállalkozók esélyegyenlőtlenségét növeli, hogy bár az SZJA tv. a vállalkozói kivétet kivonja az adójóváírás hatálya alól, viszont az adójóváírás mértékének meghatározása szempontjából azonban annak még jelentőséget tulajdonít (SZJA tv. 33. §. (4) bek.). Ez nemcsak hátrányos megkülönböztetés, hanem illogikus is. Az esélyegyenlőtlenséget tovább növeli, hogy az SZJA tv. az adójóváírást nem csak a munkaviszonyból származó jövedelemre, hanem a 3. §. 21. pontjában meghatározott egyéb munkából nem származó jövedelemre is kiterjeszti, a vállalkozói kivét meghatározását viszont csak a személyes munkavégzésre szűkíti le.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az előzőekben vázolt alkotmányellenes helyzet évek óta megütöztetést kelt a kisiparosság körében. Az Ipartestületek Országos Szövetsége, mint a kisiparosok országos érdekképviseleti szervezete a problémát több ízben feltárta az illetékes kormányzati szerveknek, sajnos mindeddig eredménytelenül. Így legutóbb is a Pénzügyminisztérium politikai államtitkárától a csatolt választ kaptuk probléma-felvetésünkre. Függetlenül attól, hogy az új adónem, az egyszerűsített vállalkozói adó csak a kisiparosság kis hányadának jelent könnyítést, mert a többség a munkájához felhasznált jelentős anyag- és költséghányad miatt változatlanul a tételes költségelszámolási-rendszert kénytelen választani, a pénzügyminisztériumi válasszal érdemben sem tudunk egyetérteni. Bár nem vitatjuk annak a megállapításnak a helyességét, hogy a vállalkozói kivét maga is költség a vállalkozói tevékenységből származó jövedelem tekintetében, de megtevesztőnek tartjuk azt a következtetést, hogy emiatt az adójóváírás kiterjesztése a vállalkozói kivét kétszeres kedvezményezést eredményezne. Ez a következtetés ugyanis figyelmen kívül hagyja, hogy a vállalkozói kivétet ugyanúgy személyi jövedelemadó terheli, mint a munkaviszonyból származó bérjévedelmet. Mindezekre figyelemmel kérem, hogy indítványomnak helyt adni szíveskedjék.

A FALUGAZDÁSZ HÍREI

Agrárgazdasági célok 2003. évi költségvetési támogatása 3/2003. (I.24.) FVM rendelet

Beruházási támogatás

1. Mezőgazdasági beruházások támogatása 7.§- 8.§.

Kik vehetik igénybe? Mező-, erdő-, vadgazdálkodási, halászati tevékenységet folytató (belföldi illetőségű) termelői gazdaságok (tanüzemek) kutatóintézmények, valamint elismert/előzetesen elismert termelői csoportok, mezőgazdasági termékek, áruk beszerzésére, feldolgozására, tárolásra, értékesítésre, feldolgozásra létrejött szervezetek/szövetkezetek (TÉSZ, BÉSZ)

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe? amire a SAPARD nem

- juh-, ló-, kecske-, méh, házinyúl tartás épületei, technológiák, ezek szociális, infrastrukturális és egyéb létesítményei

- magtárolók, raktárak (növény-védőszer is), gép-, műtrágya-, takarmány (siló is) tárolók és keverők, termésszáritók és berendezései

- hűtőházak, növényházak, zöldség-, gyümölcs-, burgonya tárolók, gombapincék, termék manipuláló, csomagoló, zöldség-, gyümölcs-, szőlőfeldolgozó (bor palackozás, tárolás is) és gépészeti/technológiai berendezés stb. és ezek telepi infrastruktúrája

- erdőgazdálkodás: erdészeti utak és műtárgyak, erdei rakodók

- vadgazdálkodás: vadaskert termelési célú-, apróvadtenyésztést szolgáló létesítmények, széna és abrak tárolók

- halászat: halastavak, értéknövelő felújítása infrastruktúrával (kivéve: halastavak átalakítása)

Kivételek: vannak

Feltételek, fedezetek:

- tulajdon, vagy legalább 10 évre szóló bérlemény

- önállóan üzembe helyezhető, rendeltetésszerű használatra, alkalmasság

- **kezdés** a támogatási okirat keltétől hat hónapon belül, max. a kiadás évében

- **helfejezés/üzembe helyezés** a támogatási okirat keltétől 24 hónapon belül

- **használat** - rendeltetésnek megfelelő - legalább öt évig

- **nem támogatott:** öt éven belül agártámogatással megvalósult épület, építmény átalakítására, értéknövelő felújítására (kivéve: környezetvédelmi, állatjóléti beruházások)

- külföldön nem lehet megvalósítani

- regisztráció

Mértéke: Alaptámogatás:

- beruházási (áfa nélküli) költség 25%-a,

Kiegészítő támogatás: meghatározott célú beruházásoknál, ha a beruházó: termelői csoport, TÉSZ, BÉSZ, akkor + 5%

Össz. támogatás: max. 30% és 60 millió Ft. (TÉSZ-nél ez több is lehet)

de: elismert TÉSZ-nél max. 50%, max. az előző évi árbevétel utáni %-os támogatásnak 80%-a, de minimum 30%

Kamattámogatás: (max. 200 millió Ft hitel) a jegybanki alap/devizahitel szerződési kamat 40%-a

Támogatás igénybe vehető: forrás-, és teljesítés arányosan

Ígénybevétel módja: Pályázat

Benyújtás helye, ideje: FVM Hivatal, pályázati kiírás szerint.

Folyósító: APEH

2. Új mezőgazdasági gép és technológia vásárlás, lízingelés támogatása 9.§ - 15.§.

Kik vehetik igénybe? Mező-, erdő-, vadgazdálkodási, halászati, mg-i vízszolgáltatási (TEÁOR 01.41) tevékenységet folytató gazdálkodók, gépszövetkezetek, valamint esetenként három hónapnál nem hosszabb időtartamra gépkölcsönzők (TEÁOR 71.31), fűrészáru-gyártók (TEÁOR 20.1), gazdaságok/tanüzemek/kutatóintézmények, elismert (előzetesen is) termelői csoportok, mezőgazdasági termékek, áruk beszerzésére, feldolgo-

zására, tárolásra, értékesítésre, feldolgozásra létrejött szervezetek (TÉSZ, BÉSZ) külön célra: tejtermelő, tejbegyűjtő/értékesítő termelői szervezet/csoport/integrátor.

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe?

- új - meghatározott (BTO, MGK)

- **mezőgazdasági erő-munkagép és technológiai berendezés** vásárlás, speciális célgépek (elhullott állatok megsemmisítő, fűrészgépek, kéreghasító, hűtőházi targonca, tejhűtő-tároló-fejőgépek-pasztörözők-feladó tejszivattyú)

- új mezőgazdasági gép **lízingelése**, futamidő legalább 36 hónap

Kivételek: vannak

Feltételek, fedezetek:

- gazdálkodóként csak egy pályázat lehet - ugyanarra az eszközre csak egy gazdálkodó vehet igénybe támogatást

- gépkölcsönzőnél/bérmunka végzőnél, tevékenység jegyzék, vállalkozói igazolvány,

- öntöző gépeknél vízjogi engedély/vízszolgáltatási tevékenység

- támogatás alapja a katalógus (MGK) ár

- traktoroknál, önjáró munkagépeknél környezetvédelmi előírások, megfelelés és minőségi tanúsítás

- tejtermelő: min. 3 max. 50 tehén és 1000 l/nap és/vagy lesz BÉSZ, vagy termelői csoport tagja

- külföldre vinni munkavégzés céljából csak engedéllyel lehet

- részletfizetés is lehet, akkor a támogatás felhasználás arányos

- támogatást az okirat keltétől 6 hónapon belül kell igényelni

- **használat** - rendeltetésszerű - amortizációs időn belül, de min. öt évig

- regisztráció

Mértéke: Általában:

- beszerzési ár (áfa nélküli), de legfeljebb a (MGK) katalógusár 25%-a, max. 60 millió Ft-ig, **de:** elismert TÉSZ-nél: 50%, max. az előző évi árbevétel utáni %-os támogatás 80%-a, + 50 %-os kamattámogatás; **de:** tejágazatban 50%, max. termelőnél 5 millió Ft, BÉSZ termelői csoportnál, integrátornál 10 millió Ft + 50%-os kamattámogatás

Ígénybevétel módja: pályázat

Benyújtás helye, ideje: FVM Hivatal, pályázati kiírás szerint. Támogatás kifizetése max. 2003. november 30-ig

Folyósító: APEH

3. Melioráció és öntözésfejlesztési beruházások támogatása 50.§ - 62.§.

Kik vehetik igénybe? Mező-, erdőgazdálkodási termelési tevékenységet folytató gazdálkodók, mezőgazdasági vízszolgáltatást végzők (kivéve vízügyi igazgatás területi szervei)

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe?

- öntözővíz ellátásához szükséges: öntözővíz szolgáltató, öntözési célú, meliorációs építmények, technológiai gépek, berendezések, valamint meglévő értéknövelő felújítása, önjáró vagy egyéb módon hordozható öntözőgép (BTO szerint)

- melioráció: vízháztartást szabályozó létesítmények,

- talajjavítás (6 éves tartamhatással), területrendezés, altalajjavítás (legalább 50 cm mélyen)

Kivételek: vannak

Feltételek, fedezetek:

- építőanyag vásárlás, kiviteli tervekészítési szerződés, engedélyek díja nem számít a beruházás megkezdésének (számlák legkorábbi ideje: 2002. szeptember 1.)

- végelszámolást követő hat hónapon belül vízjogi engedély megküldendő

- regisztráció

Mértéke: Támogatás:

- beruházás (áfa nélküli) költségének 40%-a, max. 50 millió Ft.
Kamattámogatás: a jegybanki alapkamat 40%
Támogatás igénybe vehető: saját forrás 25%-a esetén forrás-, és teljesítés arányosan

Igénybevétel módja: pályázat

Benyújtás helye, ideje: FVM Hivatal 2003. szeptember 30.

Folyósító: APEH

4. Minőségi termelést és a talajerő utánpótlást elősegítő támogatás 258. §.

Kik vehetik igénybe? Műtrágyagyártók, regisztrált mezőgazdasági termelők, TÉSZ, BÉSZ, termelői csoportok

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe? hitelintézetektől max. 365 napra felvett hitel kamattámogatására

Kivételek: nincsenek

Feltételek, fedezetek:

- hitel futamidejével azonos futamidejű áruhitel-szerződés
- műtrágyagyártók a termelővel kötött megállapodás alapján 365 napos futamidővel műtrágyát forgalmaz
- kedvezményes áruhitel max. 15.000 Ft/ha
- műtrágya P. K. (10% alatti N)

Mértéke: Támogatás: jegybanki alapkamat 50%-a

Igénybevétel módja: kérelem

Benyújtás helye: FVM

Folyósító: APEH

Agrártermelés költségeit csökkentő támogatások

I. területalapú támogatás 252. § - 257. §.

Kik vehetik igénybe? Mezőgazdasági tevékenységet folytató földhasználó

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe? Gabonafélék (búza, durum búza, rozs, tritikuale, kétszeres, árpa, zab, kukorica, csemege-, siló kukorica, szemescirok, hajdina, köles, lénymag) fehérjenövények (száraz-, csicskeriborsó, lóbab, édes csillagfűrt, lencse, takarmánybükköny), olajos növények (olajnapraforgó-, kivéve madáreleség, étkezési - repce, szójabab, len olajipari feldolgozásra), rostonövény, (rostkender ipari célra, rostlen), valamint rizs termelésére (másodvetésű növény után nem igényelhető)

Kivételek: nincsenek

Feltételek, fedezetek:

- 1,01 ha terület feletti külterületi szántón földhasználat -tulajdon, bérlet (szívességi is)
- mg. term. agrártám. adatszolgáltatásáról és nyilvántartásba vételéről szóló 236/1998. (XII.30.) Korm. rendelet szerinti nyilvántartásba vétel
- vetőmag. foszfor-kálium hatóanyagú műtrágyáról számla
- gyommentes állapotban van tartós

= kizáró ok:

- agrár-környezetgazdálkodási célprogramban való részvétel
 - aki ellen földhasználatlal összefüggő hatósági eljárás van folyamatban
- (igénybevevő minden más támogatást igénybe vehet)

Mértéke: Támogatás:

- gabonafélék, fehérjenövények, olajos növények, rostonövények: 7.000 Ft/ha

- családi gazdálkodó: 9000 Ft/ha

- rizs termelésnél: 35.000 Ft/ha

Igénybevétel módja: igénylés

Benyújtás helye, ideje: FVM Hivatal, 2003. június 30-ig

Folyósító: APEH

II. területalapú ÁTALÁNY-támogatás 252. § - 257. §.

Kik vehetik igénybe? Mezőgazdasági tevékenységet folytató földhasználó

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe?

- külterületi termőterületen - szántó (valamennyi köztermesztésben lévő növényre), termő (gyümölcs, szőlő, halastó) - történő földhasználat után, valamint

- szarvasmarha, sertés, juh, kecske tartása esetén, ha az ÁRBEVÉTEL legfeljebb 400 ezer Ft.

Kivételek: nincsenek

Feltételek, fedezetek:

- 1,01-3,00 ha közötti termőterület földhasználat (tulajdon, bérlet, szívességi is)

- max. 400 ezer Ft árbevétel

- gyommentes állapotban van tartós

= kizáró ok:

- agrár-környezetgazdálkodási célprogramban való részvétel

- aki ellen földhasználatlal összefüggő hatósági eljárás van folyamatban

Ezen támogatást igénybevevő más agrár-támogatást nem vehet igénybe.

Mértéke:

- termő területre: 10.000 Ft/ha

- rizs: 35.000 Ft/ha

- állatállományra: 10.000 Ft/sza (egy számosállat = sz. marha 0,80/db, sertés 0,15/db, kecske 0,15/db).

Igénybevétel módja: igénylés

Benyújtás helye, ideje: FVM Hivatal, 2003. június 30-ig

Folyósító: APEH

Éven túli lejáratú hitel kamattámogatása és egyes hitelek után nyújtott állami kezességvállalás támogatása 260. § - 269. §.

Kik vehetik igénybe? Mezőgazdasági tevékenységet folytató, valamint integrátor.

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe? Mezőgazdasági - növénytermelés, kertészet, állattenyésztés, vegyes gazdálkodás, erdőgazdálkodás, vadgazdálkodási, halászati - tevékenység költségeinek fedezetére felvett hitel utáni legalább 3, legfeljebb 6 éves időtartamra kamattámogatása.

- 10 millió Ft hitel 80%-os kezességvállalás

- 10 millió Ft feletti hitelnél 70%-os kezességvállalás

Kivételek: nincsenek

Feltételek, fedezetek:

- termelői hitelkérelem esetén max. 350 millió Ft
- integrátoroknál a termeltetési szerződésekben a rögzített felvásárlási összeg 100%-a, max. 750 millió forint
- pü. intézmény min 1, max 2 év tőketörlesztési haladékot engedélyez
- hitel szerződés szerinti (teljes futamidő alatti) kamat 4%-kal haladhatja meg a jegybanki alapkamatot
- készfizető kezességnél a díj a hitelszerz., illetve a dec. 31-i tőke tartozásra max. 1,5%-ot.

Mértéke: Támogatás: jegybanki alapkamat 40%-a

Kezesség:

- mértéke: 50%-ig a vállalás díja 1,0%

- mértéke: 51-60%-nál a vállalás díja 1,2%

- mértéke: 61-80%-nál a vállalás díja 1,5%

Igénybevétel módja: igénylés

Benyújtás helye, ideje: FVM Hivatal, folyamatosan.

Folyósító: APEH

Területalapú támogatások 67. § - 70. §.

Kik vehetik igénybe? Mezőgazdasági termelő tevékenységet folytató gazdálkodók, akik

- 2002. évben valamely agrár-környezetvédelmi célprogramban bekerültek és támogatási szerződésük van, pályázatukat forráshiány miatt elutasították, valamint új területeket visznek be a programba (ekkor új pályázat is kell!)
- 2003. évben új pályázóként jelentkeznek

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe?

Környezet- és természetkímélő mezőgazdasági termelési mód:
- tájgazdálkodás, alternatív növénytermesztés, környezetkímélő technológiák, talajvédő eljárások
- integrált növénytermesztés (szántó, szántóföldi és hajtattott zöldség, almánál, csonthéjasnál és bogyósnál, szőlőnél)
- ökológiai gazdálkodás (szántó, zöldség, gyümölcs, szőlő, rét-legelő, vetőmagtermesztés)
- legeltetésre alapozott gyepgazdálkodás, halgazdálkodás
- érzékeny természeti területek (meghatározottak)

Kivételek: nincsenek

Feltételek, fedezetek:

- érintett területre földtulajdon vagy legalább öt naptári évre földhasználati szerződés

- szántó, gyepterület legalább 1 ha, zöldség, gyümölcs, szőlő terület legalább 0,5 ha, halastó (nettó vízfelület) legalább 1 ha

- nyilvántartott művelési ág a ténylegessel azonos

- max. 300 ha új pályázatnál!

- 252. § szerinti területalapú támogatás nem igényelhető!

- regisztráció

Mértéke:

A. Agrár környezetgazdálkodási alapprogram (Korlátozott területen, kísérleti jelleggel)

- Tájgazdálkodás: 23.000 Ft/ha

- Alternatív növénytermesztés: 14.000-35.000 Ft/ha
- Környezetkímélő technológiák: 19.000 Ft/ha
- B. Integrált növénytermesztési célprogram
- Szántóföldi növénytermesztés: 27.000 Ft/ha
- Szántóföldi zöldségek: 30.000 Ft/ha
- Almatermésűek: 50.000 Ft/ha
- Csonthéjasok és bogyósok: 40.000 Ft/ha
- Szőlő: 40.000 Ft/ha
- C. Ökológiai gazdálkodási célprogram
- Szántóföldi növények: átállási időszakban: 25.000 Ft/ha, már átállt: 20.000 Ft/ha
- Zöldségek: átállási időszakban: 30.000 Ft/ha, már átállt: 21.000 Ft/ha
- Gyümölcs: átállási időszakban: 40.000 Ft/ha, már átállt: 21.000 Ft/ha
- Szőlő: átállási időszakban: 40.000 Ft/ha, már átállt: 21.000 Ft/ha
- Rét-legelő: átállási időszakban: 10.000 Ft/ha, már átállt: 10.000 Ft/ha
- Vetőmagtermesztés: 30.000-50.000 Ft/ha
- D. Gyepgazd. célprogram legeltetésre alapozott gyepgazd.: 10.000 Ft/ha
- E. Vizes élőhely célprogram halgazdálkodás: 8.000 Ft/ha
- F. Érzékeny Természeti Területek célprogram: 10.000-50.000 Ft/ha
- G. Zonális kísérleti célpr. (Bereg, Békés-Csanádi síkság): 16.000-48.000 Ft/ha

Igénybevétel módja: pályázat

Benyújtás helye, ideje: FVM, pályázati kiírás szerint.

Folyósító: APEH

1. Anya- és növendékállat támogatás 276. § - 282. §.

Kik vehetik igénybe? Mezőgazdasági tevékenységet folytató társas vállalkozások, egyéni vállalkozó, őstermelő

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe? állomány-fenntartásra, beállított vemhes üsző után.

Kivételek: nincsenek

Feltételek, fedezetek:

- állattartás megfelelő feltétele, szakszerű apaállat haszn.
- tartós jelölés és folyamatos nyilvántartás
- induló állatállományára tartási kötelezettség vállalás legyen folyamatban
- jogcímenként egy kérelem, egy tenyészállat után
- induló állatállományára - október hó 31-ig - tartási kötelezettség vállalása

húshasznú célú:

- teljes tehénállományra a magyar tarka,
- húshasznú apaállat használat
- tehénállományra brucellózis, leukózis és gümőkór mentesség
- támogatás igénylését követő 12 hónapig tej tejfeldolgozóknak nem adható át (nyilatkozattal)
- támogatásra jogosult legalább három tehén juhnál támogatásra jogosult legalább tíz nőivarú állat megléte

Mértéke: Támogatás:

- hústermelésre beállított tehén 20 eFt/egyed
- hat hónaposnál idősebb csikóval rendelkező húshasznú kanca, 10 eFt/egyed
- törzskönyvezett kanca, 50 eFt/egyed
- anyajuh, a kecske, illetve május 31-ig 6 hónapos kort betöltő jerke és gödölye - 1.500 Ft/egyed
- 24 hónaposnál idősebb, szaporításra beállított vadsparki nőivarú szarvas 10 eFt/egyed

Igénybevétel módja: kérelem

Benyújtás helye, ideje: FVM Hivatal, 2003. május 31-ig

Folyósító: APEH

2. Mangalica vágósertés értékesítési támogatása 248. §.

Kik vehetik igénybe? Mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági társaság, egyéni vállalkozó, őstermelő, integrátor

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe? mangalica - legalább 75%-os vérhányadú - sertés értékesítése után.

Kivételek: nincsenek

Feltételek, fedezetek:

- hízlalásról falugazdász igazolása
- nyilaktozatok/igazolások
- adás-vételi szerződés
- legalább 60 nap tartás

Mértéke: Támogatás: mangalicánál értékesítés után 7000 Ft/egyed

Igénybevétel módja: Kérelem

Benyújtás helye, ideje: FVM AIK, folyamatosan

Folyósító: APEH

3. Méhcsalád-méhanya-beállítás támogatása 290. § - 297. §.

Kik vehetik igénybe? Méhcsalád tulajdonosa

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe? Méhegészségügy állapot fenntartására. Minősített törzsesaládból származó párzott, petéző méhanya vásárlására

Kivételek: nincsenek

Feltételek, fedezetek:

- méhcsaládok számának legfeljebb 70%-ig
- termék tanács tag (tárgyév január 1-től)
- állategészségügyi kezelések elvégzéséről nyilvántartás
- állatorvosi igazolás a méhcsaládok számára

Mértéke: támogatás:

- 1500 Ft/méhcsalád
- 850 Ft/méhanya (június 1. és szeptember 30. között felmért méhcsaládszám 50%-ra)

Igénybevétel módja: Kérelem

Benyújtás helye, ideje: Méhészeti Termék Tanács/Méhtenyésztők Országos Egyesülete, 2003. 09. 30./10. 31.

Folyósító: APEH

4. Szaktanácsadás díjának támogatása 364. §.

Kik vehetik igénybe? Mező-, erdő-, vad-, halgazdálkodási, élelmiszer-feldolgozási, agroturizmus szolgáltató tevékenységet folytató (FVM által nyilvántartott szaktanácsadó nem lehet).

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe?

- Egy millió Ft árbevétel el nem érő regisztrált termelők csoportos formában, ingyenes szaktanácsadást kaphatnak - előadás, konzultáció, bemutatók - keretében a falugazdász területi központ javaslata alapján.
- Egy millió Ft fölötti árbevétel meghaladó, szerződés alapján a Szaktanácsadói Névjegyzékben szereplő szaktanácsadókkal

- regisztráció

Kivételek: vannak

Feltételek, fedezetek:

- regisztráció
- a vadászatról szóló 1996. évi LV. tv. 44-45. §-ban előírt feladathoz nem vehető igénybe
- szerződés

Mértéke:

- 1.000-7.000 eFt: díj 75%-a, max. 100 eFt/év
- 7.000-20.000 eFt: díj 50%-a, max. 125 eFt/év
- 20.000-40.000 eFt: díj 25%-a, max. 150 eFt/év
- 40 év életkor alatti egyéni agrár vállalkozó díj 75%, max. árbevétel szerinti támogatási összegig

Induló vállalkozásnál a legalacsonyabb kategóriát kell figyelembe venni.

Igénybevétel módja: Kérelem/szerződéskötés után, de a munka megkezdése előtt 30 nappal

Benyújtás helye, ideje: FVM Hivatal, 2003. október 31-ig

Folyósító: APEH

5. Gazdálkodás kockázatát csökkentő (Mezőgazdasági biztosítási díjának) támogatás 357. § - 361. §.

Kik vehetik igénybe? Mezőgazdasági (növény-, szőlő-, gyümölcs) termelő, gazdasági haszonállatot tartó, erdőgazdálkodó. Termeltető (integrátor), zárttéri vadtenyésztést folytató.

Mire vonatkozik? Mire vehető igénybe?

- növény-, szőlő-, gyümölcs kultúrákra
- erdőre
- gazdasági haszonállatokra,
- tenyésztett vadra kötött mezőgazdasági vagyont biztosítási szerződés díja utáni költségfordítás ellentételezése

Kivételek: vannak

Feltételek, fedezetek:

- mezőgazdasági biztosítási szerződés
- díjfizetés igazolása
- regisztráció
- erdőnél, vadnál erdészeti/vadászati hatóság igazolása

Mértéke: Támogatás: számlával igazolt biztosítási díj 30%-a

Igénybevétel módja: Kérelem

Benyújtás helye, ideje: FVM Hivatal, folyamatosan.

Folyósító: APEH

„Emlékek nélkül népeknek híre csak árnyék”
Vörösmarty Mihály

Üdvözlét Borsiból

Kora ősz volt, mikor főiskolásként a Sátoraljaújhely fölötti 500 m-es Magas-hegyen álltunk és csodáltuk a tájat.

- Megvan! Ott van Borsi! Nézzétek, látjátok a tetejét? Ott született Rákóczi! - mutatta a tanár úr, miközben kézzel kézzel járt a távcső.

- Az már odaát van?

- Az is a miénk volt!

- De hát ez itt van, egy karnyújtásnyira.

- Nem lehetne átmenni, hisz Csehszlovákia (akkor még az volt) baráti szocialista ország?

- és még néhány hasonló szívből jövő, naiv sóhaj hangzott el a „nemes, küzdő, szabadlelkű diák”-ok szájából, amint ott nézelődtünk az őszi verőfényben. Ezt megelőzően már álltunk a Duna partján Esztergomnál, Párkányt és a csonka hidat szemlélve; eltűnődtünk Komáromnál is, mikor a vonatból egész jól látszottak a túlsoldali tornyok. Igazából azonban itt éreztem rá 20 évesen, hogy mit is jelent Trianon, mi is az a HATÁR. Ott voltunk... de mégse... és már nem a miénk... Ilyen volt az első fájdalmas találkozásféle Borsival, a „Felvidéki Betlehem”-mel, ahogy Thaly Kálmán nevezte a fejedelem szülőhelyét. A bujdosása idején írt „Vallomások”-ban maga Rákóczi így vall erről: „Te istállóban születél, én meg pa-

A fejedelem szobra

lotában... Szüleid szegények, az enyémekek fejedelmek... 1676. március 27-én a mi házuk borsi kastélyában vezetél be ezen nyomorúságos életbe.”

Látogassunk el most képzeletben ide, egy tisztelgő túra keretében, megemlékezve a fejedelem születésnapjáról. Ha Sátoraljaújhelynél lépjük át a határt, jobbról mindjárt az első magyar falu, az 1400 lelket számláló Borsi. A főutcán haladva érdemes megállni a takaros kis római katolikus templomnál. A helyiek úgy tudják, hogy itt keresztelték meg a kis Rákóczit. A templommal szemben lévő utcában folytassuk tovább az utunkat, hamarosan a vasúti sínekhez érünk, innen már jól látszik a balról feltűnő hatalmas épület. A hajdani Bors vezér szállásbirtokán a középkorban a Bodrog mocsaraitól védett helyen vízivár épült. Ez 4 évszázadon át szolgálta gazdáit, akik között megtaláljuk Károly Róbert királyunkat, a Pálócziakat, a Perényieket. A XVII. század elején Lorántffy birtok lett, ők alakították át pompás reneszánsz várkastéllyá. Az 1600-as évek második fele viharos időszaka történelmünknek. Zrínyi Ilonát családjával együtt fájdalmasan érintette a Wesselényi-féle összeesküvés kegyetlen megtorlása. Tartott a kamarilla ármánykodásától, ezért nem Munkácsra vagy

Patakon, hanem anyósa tanácsára, a mocsarak közt rejtőzködő Borsiban adott életet fiának. Az édesapa, I. Rákóczi Ferenc nem sokáig gyönyörködhetett kisfiában, még abban az évben, 31 esztendőskorában meghalt.

A kastély az évszázadok folyamán lepusztult, raktár, kaszárnya és szükséglakás volt benne. 1938. november 10-én, a bécsi döntés után Borsi is visszatért az anyaországhoz. Lelkes sátoraljaújhelyi polgárok országosan védett műemlékké nyilvánították az épületet és megkezdődött a felújítása. A várak felé kőhidat építettek, pótolták az ajtókat, ablakok kőkereteit, helyreállították a tetőzetet és Rákóczi emlékkiállítás rendeztek be az emeleti termekben. Kápolnává alakították azt a szobát, amelyben a fejedelem született. Sajnos nem tartott sokáig az öröm, mert 1944 decemberében a front Borsit is elérte. A várkastélyt kifosztották és a gazdálanság rohamos pusztuláshoz vezetett. De akadt a faluban néhány lelkes magyar - élükön Hajdú Jenővel - akik minden elismerést megérdemelnek áldozatkész munkájukért. Lépcsőről lépcsőre, tégláról téglára életet lehelnek a haldokló falakba. A legkisebb adományt is nemes szível, szép szóval és hálával köszönik meg. Örömmel elmesélik az épület történetét, felvezetik a látogatókat a boltív feletti szobába, ahol a fejedelem született.

A várkastély emléktábláinak külön története van. A legrégebben az 1579-es évszám olvasható. A felújítást megőrkítő márványlapot alaposan megcsonkították, de a 20 cm vastag fekete gránit táblát hiába ütötte a gyűlölet baltája az 50-es években, a választ Wass Alberttől tanultuk: „A kő marad”.

A bejáratnál áll a nagyságos fejedelem kalandos életű mellszobra. 1906-ban, Rákóczi

hamvainak hazahozatala után a MÁV szegedi fűtőházában azt határozták el, hogy a magyar mozdonyvezetők állítsanak szobrot a fejedelemnek. Országos gyűjtésük eredményes lett, a következő évben Zólyom főterén felavatták Mayer Ede alkotását. Sajnos 1918 után a magyar vonatkozású köztéri szobrok nagy részét megsemmisítették. Még Rákóczinak sem kegyelmeztek. Kiadták a parancsot, hogy a legközelebbi vasöntődébe szállítsák el beolvasztás céljából. A sofőr - aki igaz magyar ember volt - műszaki hibát színlelt, kísérőjétől megszabadult és bevitte a szobrot a zólyomi várba. Évekig ott pihent a száműzött fejedelem a többi régiség között. Innen Fülekre a

Rákóczi szülőháza

kolostorba, majd az ottani múzeumba menekítették az óvó kezek.

1969 óta áll méltó helyén Borsiban, a várkastély bejárata előtti kis parkban, ahol még a kósza szél is megáll egy pillanatra, hogy megigazítsa a kószorúk nemzetiszín szalagjait. Aztán tovaszall a kastély tángoló ablakain át az épület belsejébe és régmúlt időkről dudorászik ott fent a boltív feletti szoba táján.

Üdvözléssel: Bódi Mária
Fotók: B.M.

„A kő marad”

VADÁSZOLDAL

„A VADÁSZAT AKTÍV TERMÉSZETVÉDELEM”

Vadásztársaságunk múltja 2.

A mostani lapszám megjelenése alkalmából is nagy szeretettel üdvözlöm az olvasókat. Remélem, ismét tudok újdonságokkal szolgálni, mert a céloim még mindig a tényeken alapuló tájékoztatás. E hónapban ismét egy kis múltidéztést tartok vadásztársaságunk igen gazdag történeteiből. Vadlexikonom soron következő részében egy kisragadozóról, a nyestről olvashatnak.

Ebben a hónapban az elmúlt század 20-as éveiről kívánok szólni, amikor ténylegesen megalakult az első vadásztársaság községünkben. Ez a vadászközösség a 2. világháború végén szűnt meg. Sajnos igen kevés dokumentum maradt erről a korról, így Csípai János akkori emlékeztetere hagyatkozom, amelyeket Sinka Pál jegyzett le az 1979-ben lezajlott beszélgetésükről. Sajnos már ő sincs az élők sorában... De a jegyzeteit a rendelkezéseimre bocsátotta, így ebből válogatok érdekességeket. Csípai János az évszázad elején lett vadász, a „Hubertus” Országos Magyar Vadászati Védegylet alapító tagja volt. Igazolványának sorszáma: 2495. Jani bácsinak az apja és a nagyapja is vadászember volt. Így a XIX. század végéről is vannak vadászemlékei, melyeket ő a gyerekkorában hallott. Például a réti farkasok garázdálkodása a Tiszántúlon. Most pedig idéznék egy pár sort Jani bácsi visszaemlékezéseiből: „Községünkben nem volt nagybirtok, sőt még 100 holdon felüli birtok sem. A községi elöljáróság adta bérbe a vadászterületet. Nálunk, a körülbelül 12.000 hektár körüli területet 5-6 főbérlő bérelte, akik maguk mellé társbérlőket vettek fel. 1921-től 1926-ig 12 fő vadászott községünk földjein, mivel ennyinek volt fegyvertartási engedélye. Vadászni csak nyúlra és fogolyra lehetett, mert más vad ezen a vidéken nem volt. A bérlési szerződések lejártá után, 1926-ban megalakult az első vadásztársaság. Elnöke dr. Szerényi Iván községi orvos lett. A társaságnak 10 tagja volt, köztük én is. Az elnök rendkívül fontosnak tartotta, hogy a vadászterületen más vadféléség is legyen. Még az alakulás évében hozatott 5(!) darab fácánt, melyből 1 volt kakas, a többi pedig tyúk. Ez a törzsállomány Nagymágoocsról (Árpádhalom) származott. A mai szakemberek szerint hihetetlen, hogy ilyen számú vad megmaradjon egy területen, és még ráadásul szaporodni is tudjon. Viszont a szabadon engedett fácánok itt maradtak! A következő években már látható volt a szaporulat is. A 30-as évek elején már a Körösök árterületén is találtunk fácánokat. Mint tengerben a sziget, úgy nézett ki az állomány, mert délen Nagymágoocs, keleten Békés-Tarhoson volt található. A távolság 50-60 kilométer! Kb. 25 év elteltével szinte egyszerre érte el községünket a három irányból haladó fácánterjedés. Így alakult ki egy igen erős állomány. Őz abban az időben csak elvétve volt látható. A háború utolsó éveiben nem volt nálunk komoly vadászat, így a nyulak rendkívül elszaporodtak. Volt mit vadászni a megalakult új vadásztársaságnak...”

Erről a megalakulásról már a múlt havi újságban megemlékeztem, és itt Jani bácsi visszaemlékezéseit is megszakítom. A továbbiakban is igyekszem majd a múltat felkutatni, és abból érdekességekkel szolgálni. Bízom abban, hogy többek érdeklődését elnyeri majd.

A fenti képen egy ugyancsak Sinka Páltól kapott Vadászati Jegy látható, mely az 1875/1876-os vadászati idényre érvényes. Erdemes odafigyelni az igényes és szép grafikára, valamint a precíz kidolgozásra...

Vadlexikon 12.

Nyest (Martes Foina)

A görénynél nagyobb, hajlékony testű ragadozó. Bundája szürkésbarna, de a nemezszőrzet alatt a fehéres pehelyszőrzet is előtűnik. Mellén a fehér folt, lefelé irányban villás alakú. Farka dúsán szőrözött, viszonylag hosszú. A nyest Európa középső és déli tájain honos, elterjedése Ázsiában egész Kína északi részéig terjed. Magyarországon elsősorban a domb- és hegyvidék erdős területein él. Különösen kedveli azokat az erdőrészeket, ahol sziklák is vannak. Tanyája faodúban, sziklahasadékokban, néha önásta földi lyukakban van. Nem idegenkedik az emberi közelségtől, falvakban és városokban is megtelepszik. Itt főként elhagyott padlásokon tanyázik, és éjszakai futkosásával hívja fel magára a figyelmet. A nyest rendkívül ügyesen mászik, könnyedén ugrik egyik ágról a másikra, de ennek ellenére koránt-

rágcsálókiből, egerekből és pocokkiből áll, de madárfiókákat, békákat és rovarokat is eszik. Az éjszaka nyitva felejtett tyúkólkákat is megdézsmálja. A nyári hónapokban nagy mennyiségben fogyaszt különféle gyümölcsöket és bogyókat. A párosodási időszak július-augusztusra esik, a nőstény április-májusban 3-5 kölyköt fiadzik. A kicsinyek vakon születnek, és csak 34-38 napos korukban kezdenek látni. Ettől kezdve azonban már gyorsan fejlődnek és két hónapos korukban már csaknem teljesen önállóak. A család az év végéig együtt marad. A fiatal nyestek rendkívül játékosak, és csak két éves korukban válnak ivaréretté. Az állat érzékszervei kitűnőek. Garázdálkodásának nyomai: Az áldozatait torkon ragadja, mindet leöli, aztán kiszívja a vérüket,

sem mozog annyit a fákon, mint a nyuszt. Táplálékát főleg a talajon keresi, ahol jellegzetes, lomhának tűnő ugrásokkal mozog. Elsősorban éjszaka jár zsákmány után. Étrendje nagyon változatos, részben állati, részben növényi eredetű. Apró

és csak a fejet viszi magával. A lábnyoma hasonlít a macskáéhoz, csak kissé hosszabb és a középső kettő ujja a körmökkel együtt előre nyúlik. A nyest hazánkban a nagy száma és kártékonyága miatt vadászható állatfaj.

Megköszönöm, hogy megtisztelték azzal, hogy elolvasták az ezen oldalon leírtakat. A jövő hónapban beszámolok a március 8-ai évadzáró közgyűlésünkről, és az azt követő vadászbuliról. A vadlexikonom 13. részében rövid ismertetést írok a közelmúltban ismét védetté nyilvánított madarunkról, a vetési varjúról.

Major Attila

SPORT

Közhasznúsági jelentés

A békésszentendrési Hunyadi Mátyás Kajak-kenu és Szabadidő Sport Club elnöksége a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 19. §. // bek., valamint az egyesület alapszabálya 23. pontja alapján közhasznúsági jelentést készített és azt a közgyűlés elé terjeszti.

1./ Számviteli beszámoló

1. sz. melléklet

2./ A költségvetési támogatás felhasználása.

Az egyesület a 2002. évben kapott önkormányzati költségvetési támogatást teljes egészében cél szerinti juttatásai finanszírozására fordította.

3./ Vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatás.

Pénzvagyon:

2001. évi áthozatal pénzmaradvány	494.981 Ft
2002. évi bevétel	
- Önkormányzati támogatás	650.000 Ft
- képviselői felajánlások	1.006.000 Ft
- MKKSZ támogatás	313.300 Ft
- BMKKSZ támogatás	60.000 Ft
- Wesselényi pályázat	150.000 Ft
- Szponzorok felajánlása	110.000 Ft
- Reklámszerződés	30.000 Ft
- MZSS Alapítvány	606.000 Ft
- Hajóbérlés	13.000 Ft
- Tagdíj	109.000 Ft
- Kamatjövőírás	8.962 Ft

Összesen: 3.551.243 Ft

Ingatlan és ingó vagyon:

Ingatlan és ingó vagyon tekintetében nincs adat annak felhasználását, illetve változását illetően.

4./ A cél szerinti juttatások kimutatása

Az egyesület valamennyi bevétele és kiadása az alapító /létesítő/ okiratban meghatározott céljai elérését szolgálják és alátámasztják a megjelölt cél szerinti tevékenységét

úgy mint

a./ az egyesület tagjainak rendszeres sportolási, testedzési, versenyzési lehetőséget biztosítani

1.964.947 Ft

b./ Békésszentendrési és környéke vizitörizmusának

fejlesztése és színvonalának emelése 951.935 Ft

Kiadások:

1./ Működési kiadások	1.664.959 Ft
2./ Felújítás, felhalmozás	951.935 Ft
3./ Egyéb kiadás	299.988 Ft

Összesen: 2.916.882 Ft

2002. évi pénzmaradvány 634.361 Ft

5./ Helyi önkormányzattól kapott támogatás

Az egyesület Békésszentendrési nagyközség önkormányzatától 1.656.000 Ft támogatásban részesült.

6./ Az Egyesület vezető tisztségviselőinek nyújtott juttatások értéke, összege:

Az egyesület vezető tisztségviselői tevékenységüket díjazás nélkül látják el.

7./ A közhasznú tevékenységről szóló rövid tartalmi beszámoló:

Az egyesület fő tevékenysége a fiatalok versenyzési, sportolási feltételeinek a biztosítása. 12 versenyen vettek részt az egyesület versenyzői. Megrendeztük Békésszentendrési a Simon Fiala Emlékversenyt. Az egyesület biztosította a rendszeres kajakozási és testedzési lehetőségeket a tagjai és a kívülállók számára is.

Az egyesület résztvett a május 1-i, a Kihívás Napja, augusztus 20-i sportnap megrendezésében, lebonyolításában.

Egyesületünk szervezte a békésszentendrési csapat részvételét a Békés megye legerősebb faluja sportvetélkedőre. Az egyesület gondoskodott a csónakház környékének a gondozásáról.

Sinka József
elnök

Labdarúgás

A hosszú téli időjárás keresztül húzta a labdarúgók számításait. A nagy hó miatt nem tudtak teljesértékű edzőmunkát végezni és előkészületi mérkőzéseket játszani. A Békés megyei Labdarúgó Szövetség március 22-re halasztotta el a tavaszi kezdést. A Hunyadi labdarúgói eddig egy edzőmérkőzést tudtak lejátszani Mezőtúron, ahol 3-3-as döntetlen értek el.

Varga László edző elmondta, hogy a legutolsó információ óta történtek változások a játékoskeretben. Kovács Norbert Bajára igazolt. Chlebik Zsolt és Gebri István sérülés miatt kihagyja a tavaszi szezont. Dankó Viktor pedig Budapestre ment dolgozni. A kiesőket saját erőből próbálják meg pótolni, így került fel az ifjú-ságiak közül a felnőttek közé ifj. Csipai Csaba és Meljan Csaba, míg Mrena Tibor újra kezdte a játékot.

Varga László elmondta még, hogy a körülmények miatt nehéznek ígérkezik a bajnoki kezdés, de ennek ellenére bizakodunk és elszántan várjuk a nyitányt.

Fabó István

Megyei I.o. sorsolás

16. forduló

2003. március 22. 15 óra, szombat Békésszentendrési - Gáboros

17. forduló

2003. március 30. 16 óra, vasárnap Magyarbárhelyes - Békésszentendrési

18. forduló

2003. április 5. 16.30 óra, szombat Békésszentendrési - Medgyesegyháza

19. forduló

2003. április 12. 16.30, szombat Szabadkígyós - Békésszentendrési

20. forduló

2003. április 19. 17 óra, szombat Békésszentendrési - Battonya

21. forduló

2003. április 27. 17 óra, vasárnap Gyomaendrőd FC - Békésszentendrési

22. forduló

2003. május 1. 17 óra, csütörtök, Békésszentendrési - Tótkomlós

23. forduló

2003. május 4. 17 óra, vasárnap Szeghalom - Békésszentendrési

24. forduló

2003. május 10. 17 óra, szombat, Békésszentendrési - Körösladány

25. forduló

2003. május 18. 17 óra, vasárnap Sarkad - Békésszentendrési

26. forduló

2003. május 24. 17 óra, szombat Békésszentendrési - Újkígyós

27. forduló

2003. június 1. 17 óra, vasárnap Méhkerék - Békésszentendrési

28. forduló

2003. június 7. 17 óra, szombat Békésszentendrési - Vésztő

29. forduló

2003. június 14. 17 óra, szombat Békésszentendrési - Mezőhegyes

30. forduló

2003. június 21. 17 óra, szombat Orosházi MTK - Békésszentendrési

Hirdetési áraink 2003. január 1-jétől

1/1 oldal 18.000 Ft

1/2 oldal 9.000 Ft

1/4 oldal 4.500 Ft

1/8 oldal 2.250 Ft

1/16 oldal 1.125 Ft

Köszönetnyilvánítás 1.000 Ft * Apróhirdetés 300 Ft